

Blum, Daladier, o krivdi in vzrokih vojaškega poraza

PRAVI KRIVCI PROPADA REPUBLIKE NISO NA ZATOŽNI KLOPI. — REAKCIJA, KI JE HOTELA NAPRTITI VLOGO IZDAJSTVA DELAVSTVU, RAZKRINKALA SAMO SEBE

Obrauna proti Leonu Blumu, Edouardu Daladierju in drugim, ki so bili obtoženi krivde vzporednega vojnega in njenega poraza, ni dosegla tega, kar je od nje pričakovala in zahtevala vlada v Berlinu in pa francoski fašisti, med njimi posebno prejšnji premier in glavni francoski "apizar" Pierre Laval.

Nelegalna vlada

Ze prvi dan obravnave, ki se je pričela po dolgih mesecih zbiranja obtežilnega materiala 18. februarja v Rimu, sta Blum in Daladier izjavila, da nista kriva ničesar, in da vlada v Vichyju, ki ju sodi, sploh ni legalna vlada. Ustavo francoske republike ima pravico



LEON BLUM

bivši premier Francije, proti kateremu se sedaj vrši obravnava po ukazu Berlina in Vichyja, čel, da je pomagal zaplesti Francijo v vojno in je vsled tega kriv njenega poraza.

spremeniti edino le ljudstvo oziroma z odobritvijo ljudstva njen parlament.

Oba sta skozi vse naslednje tedne ostro bičala tiste Francoze, ki sedaj služijo Berlinu in Rimu v vlogi ministrov, in so jima služili še predno je Francija morala vsled svojih obveznosti in Hitlerjeve agresivnosti v vojno.

Obravnava proti republiki

"Ta obravnava ni le proti meni in drugim obtožencem, je dejal sodnikom dne 11. marca Leon Blum, "nego je obravnava proti francoski republiki. Toda ona živi, ker francoski narod veruje vanjo in v njeno bodočnost." Zagotovil je francoskemu delavstvu, da mu dobro de, ker si je ohranilo zaupanje vanj. In vsi njegovi govori pred sodiščem so delavstvu po svetu dokaz, da ni Blum od svojega socialističnega prepričanja niti trohice popustil. Poudarjal ga je tako ognjevit kot ga je, kadar je bil v najbolj vročih volilnih kampanjah.

Osišče edino krivo vojne

V govoru pred sodiščem koncem minulega tedna je Leon Blum poudaril, da je sedanjo vojno pričelo osišče (Berlin-Rim), ne pa takratna francoska (Daladierjeva) vlada. O sebi je

Sistem, ki je potreben radikalne izpremembe

V Argentini trohni petindvajset milijonov ton žita, ker vsled vojne ni trga zanj. Argentinski kmetje, ki ga pridelujejo, so vsled tega prišli tako na kant, da jim je prišla na pomoč vlada. Plačuje jim za žito nekoliko več kot stane pridelovanje, nato ga uničuje.

Za omenjeno količino žita bi dobila Argentina pred pričetkom sedanje vojne 475 milijonov dolarjev. Sedaj gre leto za letom večinoma v nič. Anglija ne more vsega pokupiti, ker ga dobiva v tej vojni večinoma iz Kanade in Zed. držav brezplačno.

Enake težkoče s prebitki pridelkov ima Brazilija.

Argentina uničuje milijone ton pšenice in drugega žita, v Grčiji pa umira stotine ljudi vsak dan od lakote.

Stradajo v Srbiji in v ostali Jugoslaviji. V Franciji se vsled pomanjkanja pogubno širi tuberkuloza. Ljudstvo v Belgiji gladuje. In na Norveškem, Finskem in še marsikje.

Socializem uči, da je kruha dovolj za vse po svetu, ako si hoče svet ustvariti družbo vzajemnosti namesto da se dežela oborožuje zoper deželo in uničujejo druga drugo. Ko mine ta vojna, bo imelo človeštvo priložnost izpregovoriti besedo in odločiti sebi v korist, ako bo hotelo in znalo. Če ne, se bo tragedija današnjega časa čez nekaj let potem, ko mine sedanja, spet ponovila.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Nemška cenzura ima silno moč tudi na švedskem. Deset časopisov, ki so propagirali, da naj švedska podvzame iniciativo za sklenitev miru med Finsko in Sovjetsko Unijo, in da naj urgira Nemčijo vrniti svobodo Norveški, je bilo na zahtevo Berlina ustavljenih. Za kazen začasno sicer, toda že to je zadosti, da bodo v bodoče vedeli, da se tudi v nevtralnici, svobodni švedski ne sme pisati proti interesom in politiki tretjega rajha. Pa tudi zoper Rusijo ne. Kajti neki švedski časopis, ki je istočasno udarjal na vso moč po Sovjetski Uniji, je bil tudi ustavljen.

V Italiji so odmerki kruha znižani na pet in pol unče za osebo. Ker je vrh tega kruh v Italiji vsled raznih primislov zelo slabe kakovosti, je to znižanje jako drastično. Najbolj bedni se tolažijo s tem, da tudi dokler je bilo dovoljeno kupiti ga več, niti tega odmerka niso zmogli. Kajti odmerke dobe le oni, ki imajo denar, da jih lahko kupijo, če je dotičnih stvari kaj v štucini.

Vatikan igra v tej vojni zelo nejasno vlogo. Na primer, pogaja se z Japonsko za ustanovitev diplomatskih odnosov med njima. Ugovor proti temu je poslala Sveti stolici ameriška vlada, ki pravi v svoji noti, da ji bi sklenitev odnosov med Japonsko in Vatikanom sedaj ne bila prav nič všeč, prvič, ker Japonska nima v katoličanstvu nikakih interesov, in drugič, ker sedaj išče take zveze zgolj zato, da si pomaga v vojni proti Zed. državam. Ustanovitev diplomatskih odnosov med mikadom in papežem bi pomenilo le to, da Japonska dobi baze za intrige in špijonažo proti Zed. državam in Veliki Britaniji pod masko zastopništva pri rimski cerkvi. Ako bi bil papež japonsko ponudbo kratkoma odbil, bi bili v Washingtonu, kjer rimsko-katoliški cerkvi veliko pomagajo, zadovoljni. Tako pa sumijo, da nekaj neke v Vatikanu ni v redu. Bivši Rooseveltov odposlanec pri papežu, ki je sedaj v Zed. državah, bi bil lahko že davno pojasnil, kaj je narobe s Sveto stolico, če je v njemu toliko diplomatov, da je to sploh mogel dognati.

John L. Lewis je odzval čarter newyorški podružnici U. M. W., ki se imenuje Chemical, Drug, and Cosmetics Workers of America. Carter jim je vzel z odobritvijo sodišča in njegovi ljudje so odnesli tudi vse poslovne knjige in druge rekorde tega lokala, ki ima 2.5000 članov. Bo reorganiziran pod novim vodstvom. Prejšnje je bilo komunistično. Dokler so bili komunisti z Lewisom vred proti vojni in šli v boj zoper Roosevelta z njim čez drn in strn, je bilo dobro. A sedaj so za vojno in za Roosevelta. Obdolžil jih je, da unijo zlorabljajo in sodniku predložil dokaze, ki so držali.

V Londonu je mnogo "zamejnih" vlad. Berlin se je domislil, da ne bi bilo napačno, ako bi tudi on imel kako tako vladu. Priliko ima ustanoviti indijsko (Nadaljevanje na 4. strani.)

Coughlinu prinesla propaganda po radiju velike dohodke

Znani fašistični pridigar "father" Charles E. Coughlin je za financiranje svoje propagande po radiju ustanovil posebno organizacijo, ki se imenuje Radio League of the Little Flower. Od leta 1937 do konca leta 1941 mu je prinesla \$1.163.422 dohodkov. Ti računi so prišli na dan, ko je državni urad za brezposelnostno zavarovalnino zahteval, da naj tudi Coughlinova radio liga plača za svoje uslužbenec unemployment insurance, čemur se je branila pod pretezo, da se je ta zakon ne tiče, ker je "dobrodelna" organizacija. Pa ni držalo in Coughlin mora ta davki za ljudi, ki jih ima uposlene, plačati. Da bodo deležni podpore, kadar jih vrže na cesto. Oziroma jih je nekaj že odločil, in ko so vprašali za brezposelnostno podporo, so dobili pojasnilo, da je Coughlin ni plačeval. Pritožili so se in zmagali.

Ali sklene Rusijo sepraten mir?

Iz Stockholma pridejo tu in tam poročila, ki trdovratno trdijo, da se vrše s pomočjo posredovalcev že dolgo pogajanja med Rusijo in Nemčijo za sklenitev premirja. Rusija se je sicer obvezala, da tega ne bo storila, a v Londonu in Washingtonu se vzle temu boje, da bo to zagotovilo morda v stiski le prelomila. Najboljše bo, ako Rusiji bolj izdatno pomagajo, kar bo potrebno posebno sedaj, ko se Nemčija pripravlja na veliko pomladansko ofenzivo.

Torej so delavci krivi!

Kongresnik Leland M. Ford iz Californije je v zbornici dejal, da so krivi zavezniški porazov v Aziji stavkarji. Namesto da bi pomagali, pa ovirajo produkcijo je naglasil. Lewis in Hillman sta mu socialisti, ki tirata zvezno vlado bolj in bolj v socialistično mlako.

Nemci priznali izgube

Nemška propaganda je priznala, da znašajo nemške izgube na ruski fronti poldrug milijon mož—namreč ubitih, težko ranjenih, pohabljenih in pogrešanih. Pravi pa, da se poldrug milijon mož tako mogočni državi kakor je Velika Nemčija, ne pozna toliko, da bi bilo usodno. Pravzaprav nič...

Pomoč Francozov Nemčiji

Izmed vsakih pet aeroplanov ki se jih izdelava v francoskih tovarnah, jih dobi Nemčija štiri. Enako razmerje produkcije v prid Nemčiji velja v vsej francoski produkciji, vrh tega pa mora Francija plačevati Nemčiji še ogromne vsote za vzdrževanje nemške okupacijske armade in uradništva.

Tudi železnice hočejo več

Železnice — 16 po številu, zahtevajo od ilinoiske prometne komisije, da jim dovoli zvišati voznino med Chicago in predmestji 10 odstotkov.

Pomagajmo Sovjetski Uniji v njeni borbi za poraz hitlerizma

JOSKO OVEN

Na seji kluba št. 1 JSZ dne 27. februarja v Chicagu smo med drugim razpravljali, kaj in koliko bi lahko storili v tej silni borbi proti fašizmu tudi v pomoč Sovjetski Uniji.

Izvoljen je bil v ta namen poseben odsek, da kaj določene ukrene, v katerem je tudi pisec teh vrstic.

Na svojem prvem sestanku je ta odsek sklenil, da razširi svoje delo v vse slovenske naselbine, kjerkoli se naši ljudje zavdajo žrtve, ki jih prenašajo junaški prebivalci Sovjetske Rusije. Izid vojne na sovjetskem bojišču je tako tesno spojen z usodo našega naroda, da pred o resnico nikakor ne smemo mižati. Usoda Slovenije je odvisna od tega in rečemo lahko, da usoda vsega sveta.

Odbor, ki smo ga izvolili na omenjeni seji, se zaveda, da je to velika naloga. Potrebuje sodelovanja nas vseh. Namreč kooperacijo posameznikov kot društev in klubov.

Enako, kot smo priskočili na pomoč mladi Sovjetski Uniji, ko jo je zadel leta 1922 katastrofalna suša, in prav tako, kakor smo pomagali španski republiki, ki je bila pod vodstvom socialistov, tako lahko sedaj storimo svojo dolžnost.

Nikdar v zgodovini človeštva niso bili časi v tako ogromnem obsegu toliko resni, kakor sedaj. Balanca zmage je na tanki nitki.

Atila, Čingiskan, Tirmulenk itd. so bili navadni pastirji v primeri s temi umetno vz-

Kdor za dobro deluje zaslonbo najtežje dobi

Delati med maso, ki je brezbržna in topa, ni za agitatorja naprednih idej nič vzpodbudno. Posebno ne v krajih, kjer niso še nikoli dobile trdnih tal. Nekdo izmed naših bojnikov, ki deluje že dolgo na unijskem polju in med našimi ljudmi, piše med drugim:

"...Imam več sovražnikov kakor prijateljev med našimi delavci zato, ker sem vedno neugnano zagovarjal njihove koristi kjerkoli sem mogel. In ob enem pa naše ljudi skušal zainteresirati v socialistične ideje.

"Večkrat me je kdo svaril, da naj molčim o socializmu. Pa nisem. Nisem odnehal niti takrat, ko je nam šlo—namreč moji družini—za kruh najbolj trdo. Da bi se prilizoval in opustil prepričanje, tega bi jaz ne mogel storiti.

"Rajše sem naprej dopovedoval ljudem, kaj jim je storiti, da si pridobe respekt med delodajalci in se uveljavijo v duhu naprednih načel. Toda nasprotniki so jačji. Družbe, koristolovski politiki in razna reakcionarna društva in klubi imajo maso tako pod vplivom, da jim je ne iztrgaš iz rok. Ni morda povsod tako, a v teh krajih je.

Deloval sem v društvu naše napredne podporne jednote od kar sem član in svaril tiste člane, ki so odobraval jednotina načela, da nazadnjaški elementi rujejo, ker je njihov namen dobiti pod svoje vodstvo tudi to našo postojanko. Res so uspeli. Cerkve je postala neoporečna gospodovka nad vsem življenjem naselbine in tudi nad drugimi delavci.

"Socialisti smo zbirali skupaj in gradili. Sedaj, ko je organizacija močna in vsled svoje imovine in velikosti upoštevana, se pa njene postojanke prepušča onim, ki so najbolj tolkli po nji. Boli me to, toda da bi "vrgel vse skupaj stran" in se umaknil, tega ne storim."

To je pravilno. Socialist mora biti bojevnik tudi ko je riziko največji, ne samo takrat, kadar ni nevarno in je naprednost v modi.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četiri leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vai rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobitve v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Borba med Sovjetsko Unijo in Hitlerjem na pragu odločitve

Nacijska propaganda: Vidite, Hitler ni zbežal iz Rusije, kakor je Napoleon, čeprav ga je ameriška in angleška propaganda slikala na begu iz ruske zime, kakršna je ugonobila francoskega militarističnega velikan, ko je vpadel s svojo armado na daljni sever.

Skozi tedne in tedne je ameriški in angleški tisk predstavljaj Hitlerja kot trsko, da je izgledal v "Napoleonovi uniformi" čimbolj ohlapno in bežal nazaj na zapad ves premražen in prestrašen.

Casopisi v Nemčiji tiste karikature sedaj ponatiskujejo s satirnimi pripombami in članki, da je Hitler še v Rusiji in zime je konec.

Napoleonska povratna pot se zanj torej ni ponovila. Nemčiji je to v slast. Sicer, ako bi ljudje tako hitro vsega ne pozabili, bi si arji v Nemčiji lahko domislili sledečih Hitlerjevih obljub:

Kampanja s sovjetsko armado bo lahka stvar. Ukrajina bo nagloma osvojena in sovjetska armada zlomljena v šestih tednih. S tem bo vprašanje življenjskega prostora za Nemčijo, kar se Evrope tiče, rešeno.

Prično se nadaljni udarci za razpad Velike Britanije. Z osvojitvijo Evrope in razbitjem angleškega cesarstva bo Hitlerjev temeljni cilj dosežen.

Vsa Nemčija je bila vsled takih obljub uverjena, da se to zgodi že do jeseni lanske leto.

Z osvajanjem Ukrajine, te najbogatejše posamezne dežele v zvezi sovjetskih držav, je šlo Hitlerju res "po v naprej določenem načrtu". Nemčiji, ki je bila v silni potrebi za hrano, naj bi bila Ukrajina jamstvo za kruh. Pričakovala ga je iz te ogromne evropske žitnice že to leto. Negotovost vojne izida je Hitlerja izpodkopala to nado.

Ukrajina je velika dežela, parkrat tolikšna, kot je bila Jugoslavija. Do sedanje vojne je imela nad 30 milijonov prebivalcev. Sedaj je domalega še vsa pod Hitlerjem, a vendar je Hitlerjeva armada tudi v Ukrajini tako negotova svoje zmage, da si nacijska agrikulturna oblast ne upa preurediti Ukrajine za svoj krušni studenec. Kajti če bi Nemčija v Ukrajini sejala, kakor je bil njen načrt, bo li v jeseni ona tudi žela? ...

Sovjetska armada je v svoji zimski ofenzivi dobila nazaj samo kakih deset odstotkov tistega ozemlja, ki ga ji je od 22. junija lanske leto vzel Hitler.

Čeprav po listi v zavezniških deželah dan za dnem ene in iste sovjetske zmage zdržema ponavljali, kot da bo Hitlerjeve armade v Rusiji vsak čas konec, je vendarle res, da so ruski vojaki ustavili ravno ko je mislila, da je dosegla odločilno zmago. Hitlerjevi govori so rekordirani na fonografskih ploščah tudi v zavezniških deželah. V njih je parkrat ugotovil, da je sovjetska armada "za vselej uničena".

Ko je tisto govoril, je bil prepričan, da je to res. Besnel je, ko je videl, da 7. novembra (lansko leto) ne bo mogel iti trumfarno v Moskvo, in enako, ko mu njegovi generali Leningrada nikakor niso mogli prinesiti na krožniku. In še hušje mu je bilo, ko je videl, da se je izjalovila ofenziva njegove armade proti sovjetskemu jugu, ki si ga želi za nemški življenjski prostor vsled tamkajšnjih bogatih oljnih polj.

Slika na drugi strani pa je taka: V Moskvi so z gotovostjo vsa leta zatirjevali, da če bo USSR kdaj kdo napadel, se bo moral z njo boriti na ne njenem, nego na svojem ozemlju. Te pretnje USSR ni mogla uresničiti. Borba se vrši v njenih deželah in pokrajine ter mesta se pustošijo zdaj z ene zdaj z druge strani le na njenem ozemlju.

To je tragično za Sovjetsko Unijo, ki je baš v teh krajih, ki jih je okupirala Nemčija, zgradila svoje najboljšje, največje industrijske centre in si pritrjevala na vseh koncih in krajih, da svoj načrt za industrializacijo čim prej izvrši v petih, in potem v naslednjih petih letih, ter ga požene do najvišje točke. Posrečilo se ji je, ni pa se ji izpolnila vera, da ne bo mogel noben sovražnik prodreti v te njene najbolj industrializirane kraje. A dogodilo se je.

Sedaj, na pomlad, ko Hitler preti z novo ofenzivo čim se zemlja osuši, se gre Sovjetski Uniji znova za "biti ali ne biti". Vsi, ki so ji želeli, da bi v svoji zimski ofenzivi Hitlerja res pognala s svojega ozemlja, in tisti, ki bi ji privoščili poraz, vedo, da se ni dogodilo vzlic ogromnim bitkam in izgubam milijonov življenj ne eno ne drugo.

Sovjetska armada je prekrizala Hitlerju načrt za osvojitve Moskve in Leningrada, ustavila ga je na njegovem prodiranju na jug, ko je hotel na ondota oljna polja, ni pa ga porazila.

Hitlerjeva armada je močna, neglede kako jo včasih opisuje ta ali oni po svoji želji in nagnjenju.

ZIMSKA VOJNA V RUSIJI SE BLIŽA KRAJU



Ruska armada je skozi minule mesece pokazala, da je v severni zimi za bojevanje mnogo spretnjša, kakor pa nacijski vojaki, ki pozimi v domovini tudi nimajo milega podnebnja. Rusi so si pomagali v svoji zimski ofenzivi s sanmi, konji, smučkami in tudi parašutniki so igrali valno vlogo. Nekaj izmed njih je na gornji sliki, ki so se spustili na tla na nekem otoku na Baltičkem morju in porušili nemške bojne naprave.

AKO ZAVEZNIKI ZMAGAJO KAJ BO Z NEMČIJO?

Dokler ni Anglija doživela na bojiščih tolikšnih porazov, posebno v Aziji, je bil glavni predmet v angleških krogih glede povojne ureditve to, kaj naj se stori z Nemčijo, da svetovnemu miru ne bo več nevarna.

Eni so jo razdelili na kneževine in kraljevine, kakor je bila v starih časih. Drugi, da naj se jo pusti celo, toda pod vladjo okupacijske administracije, ki bo imela za zaščito posebno orožništvo iz zavezniških dežel.

Tretji so za razdelitev Nemčije saj tako, da se ji vzame Avstrijo (s Štajersko, Solnograško, Tirolsko in Gornjo Avstrijo).



Otto Habsburški v uniformi. On je vedno upa, da se vrne na dunajski prestol.

jo vred), in se ji doda še Bavarsko. Glavno mesto tega katoliškega dela Nemčije bi bil Dunaj.

Temu naj bi zavezniški pomagali, kakor so s posojili in raznimi drugimi dajatvami prejšnji Avstriji (brez uspeha, kajpada). Protestanti del Nemčije pa naj se bi držalo k tlom, da se nadutost Prusov ukroti in

se jih primora priznati načelo demokratičnega sožitja.

Tudi naj bi zavezniški kontrolirali šolstvo, da se vzgoji novo nemško generacijo brez prismskov fanatičnega nacizma, ki je sedanjo generacijo Nemcev vsoprel z opojnim nacionalizmom in z vero v vzvišenost "čistokrvne" nemške rase.

Uradnega glede ureditve bodoče Nemčije v slučaju zavez-

se jih primora priznati načelo demokratičnega sožitja.

Dobro za Sovjetsko Unijo je, da je njena armada vzlic ogromnim žrtvam, ki jih je utrpela, sedaj jačja, kakor je bila, ko je Hitler treščil proti Kijevu, Leningradu in Moskvi in si podjarmil okrog štirideset milijonov ljudi USSR v svojo krvavo pest.

Ko mu ni šlo več "po v naprej določenem načrtu", je izgledalo slabo za Nemčijo. In sedaj, ko je na pragu pomlad, vidimo, da vzlic žrtvam, ki so padle na obeh straneh, sta obe sili pripravljene na nov spopad, ki bo še večji od dosedanjih. Dve armadi, silnejši in večji kar jih je še poznala zgodovina, bosta skušali letos odločiti usodo sveta v spopadih, ki bodo še vse hušji od prejšnjih. Mnogo jih je, ki prerokujejo, da ker sta si ti dve velesili po moči tako enaki, da ne bi ena ne druga mogla odločilno zmagati, se spopadumeta in skleneta "premirje". To bi bila zmaga za fašizem. Tak izid vojne na vzhodni fronti žele vsi tisti, ki hočejo, da Hitler ne pade. Prav nič ni verjetno, da jim bo hotela Moskva ustreči. Kajti če sklene premirje sedaj, bo morala pozneje sprejeti Hitlerjeve pogoje kar brez vojne.

V Rusiji to dobro vedo, zato se tudi tako vztrajno bore. Hočejo, da odločijo vojno sebi v prid ko hitro mogoče. Zed. države in Velika Britanija ji veliko pomagajo, a bržkone bi ji lahko še več. Strah pred boljševizmom jih pri tem ne bi smel ovirati. Kajti naj zmaga kdorkoli, starega sistema po tej vojni ne bo več mogoče obnoviti. Bo novo, karkoli bo že. Torej naj bo rajše pošten, demokratičen socializem, kakor pa nacijski in japonski imperalizem.

močjo društva narodov določen naert in program. Sedaj ni še nobenega.

Takrat so dinastije padale. Zdi se, da mnogi visoki ljudje v Zed. državah in v Angliji — posebno v Angliji, sedaj odkrito žele obnovitev — Avstrije pod Habsburžani.

Le to pojasni, čemu ima "avstro-ogrski prestolonaslednik" Otto Habsburški tako odprto pot v bogataško politično družbo (ta je edina, ki kaj "šteje") v Washingtonu, New Yorku, v Kanadi in zelo veliko zaslonbe ima v Angliji in posebno v Vatikanu.

Znano je, da še celo ko je bila Jugoslavija politično dokaj močna, je dunajski kardinal Innitzer (takrat je bila Avstrija še pod klerofašizmom) Hrvat javno vabil v zvezno državo s katoliško Avstrijo. Naravno, Slovencev ni vabil, ker je smatral, da če se bi pridružili Hrvat in bi Mussolini tako Avstrijo dopustil, bi morali (Slovinci) zraven, pa če bi hoteli ali ne.

Ako v slučaju absolutne zavezniške zmage uspe na mirovni konferenci struja, ki se ogreva za ustanovitev novega avstrijskega cesarstva, bo vsa ta vojna vzlic naši zmagi zaman.

Dobro je seveda imeti pri tem v vidu, da bo imela na mirovni konferenci Sovjetska Unija vsekakor večjo besedo kakor pa kak nadvojvoda Otto in njegov brat. Gotovo ji ne bo na tem, da bi pomagala obnovljati zmote onih, ki se niso nikdar trudili zgraditi v Evropi sistem miru in vzajemnosti.

Čas bi že bil, da bi London in Washington določno povedala, kaj sploh misli za Evropo po vojni, če zmagata. To žele vedeti tudi v Moskvi, in pa vsi prizadeti narodi.

Federacija Evropskih dežel je nujno potrebna, toda s kovanjem kake ponarejene habsburške dinastije se bo Evropa od tega cilja še bolj oddaljila.

Nič več Habsburžanov, ne drugih parazitov, ako so tisti, ki bodo kovali novi mir, res za mir in za pravo demokracijo ter pravično socialno ureditev tega sedaj tako raztrganega kontinenta, na katerem trpi preganjanje, mučenje in glad milijone in milijone ljudi.

J. Oven bil na obisku v svojem novem "starem kraju"

Detroit, Mich. — Tukajšnje prebivalstvo zelo opozarjajo na možnost zračnih napadov. Vse se še lahko dogodi, a na splošno ljudstvo teh svaril še ne vzame resno.

Tu se zida nove tovarne in povečava stare — vse v prid vojne produkcije. Smatram, da je naša dolžnost v teh prizadevanjih pomagati kolikor največ moremo, in naš narod, kakorkoli je majhen, to nalogo tudi vrši.

Tu je bil na obisku Joško Oven, kateremu je menda Detroit zanj nekaj ameriški "stari kraj". Dejal je, da ostane med nami le par dni, nato gre še v Cleveland. Poudarjal je, da je namen teh njegovih obiskov to, da se v naši javnosti kaj izdatnega podvzame v pomoč Sovjetski Uniji v gmotnem oziru. Tam je nič koliko sirot, ranjenec in potrebujejo zdravlil. In ker je Rusija res dežela, ki se sedaj zoper Hitlerja uspešno bori, naj ji pomagamo saj gmotno. Tako je v splošnem govoril ob tem svojem obisku v našo naselbino Joško Oven in še naglasil: Če Rusija izgubi to vojno, jo bomo tudi mi izgubili. In ako Rusija zmagaja, je še upanje, da Slovenija vstane. Torej je Sovjetski Uniji vredno pomagati, je dejal.

Zelim, da bi Joško Oven prišel tudi na slavnost 25-letnice pevskega zbora Svoboda. Vršila se bo v nedeljo 5. aprila. On je eden izmed graditeljev in ustanoviteljev tega zbora. Torej na svidenje, Joško, v nedeljo 5. aprila na proslavi srebrnega jubileja Svobode.

Peter Benedict.

Kuba dežela sladkorja

Pridelek sladkorja na Kubi bo letos znašal 4.500.000 ton ali več kot v kateremkoli letu od 1917 naprej. Štiri milijone ton sladkorja bo izvoženega v Zed. države. Plačale ga bodo po 3.74c funt. Vozni stroški v tej ceni niso všteti.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Zelo uspešno sejo kluba Naprej št. 11 JSZ smo imeli v nedeljo 8. marca, ne toliko kar se udeležbe tiče, pač pa razprav.

Kot je bilo že poročano, je klub sklenil prirediti majsko slavnost. Vršila se bo v soboto večer 25. aprila pri s. Josephu Skoffu na Bartonu. Vabimo na to našo delavsko prireditev vse simpatičarje delavskega gibanja.

Vstopnine ne bo, postrežba pa jako dobra. Za to se je obvezalo klubovo članstvo. Sklenili smo tudi, da bomo ob tej priliki storili kolikor največ mogoče v prid Proletarca. Naj bo to torej zabava vseh starih pionirjev in naših mladih moči, s tem pa ob enem obdržimo tradicijo prvomajskega slavlja ne le za letos nego tudi za v bodoče. Torej vsi dobrodošli na Škofovi farmi na Bartonu v soboto 25. aprila!

Istega dne kot klubovo sejo smo imeli zborovanje jugoslovanskega odbora, ki deluje v Civil Defense za Belmont County. Podpisani je predsednik tega odbora. Je precej kočljivo delo, ker ljudi ne poznaš. A v teh resnih časih je potrebno, da se spoznamo in delujemo skupno v vsem, kar se označuje pod rubriko "domača obramba" ali "Civil Defense".

Vsi navzoči so poročali ugodno o delu, ki so ga izvršili med Jugoslavlani v zadnjih treh tednih, to je, od ustanovitve tega odbora. Bilo je sklenjeno, da skličemo v nedeljo 12. aprila velik masni shod vseh Jugoslovancev v Eagle dvorani v Bridgeportu, na katerega povabimo za glavnega govornika ministra Snoja. V slučaju, da bi omenjenega dne ne mogel priti, ga povabimo pozneje. Ako bomo Jugoslavlani držali skupaj, lahko postanemo velik faktor.

Zborovalci so bili mnenja, da se bi to že lahko zgodilo, ako bi delali v tem smislu zadnjih dvajset let, namesto da smo jih zamudili.

Dan pred tema sejama sem šel nabirati oglase v Majski glas. Moral sem delati in šel sem ven ves umazan, kakor ko sem še delal v rovu. A če ni časa, da se bi umil in preoblebel, pa moraš kar tak po novih opravkih. Torej vidite, kako zelo nam manjka delavcev za naše gibanje. — Joseph Snoy.

O "zgrešeni" poti

Chicago, Ill. — V Prosveti z dne 11. marca pod naslovom "Zadeva naše demokracije" se urednik upravičeno pritožuje, ker se s shodov v obrambo Slovenije in ostale Jugoslavije pošilja tudi pozdravne brzojave jugoslovanskemu kralju.

Z veseljem odobravam njegov argument, da je treba v interesu sloge na naših skupnih zborovanjih za skupno stvar take pozdrave opustiti.

Tudi soglašam z njim, da naj se tituliranje ljudi z "gospodom" opusti. Nezapodadljivo pa mi je, ko v istem članku pravi, da je pravilno, ako Slovenci, ki so ameriški državljani, sporoče s svojih javnih zborov simpatije tudi jugoslovanski vladi. Nedavno je bilo poročano, da smatra zvezna vlada delitev lojalnosti (sodelovanja z dvema vladama) za nezaželjeno. Iz tega razloga je bil preklcan tudi slovenski narodni kongres, ki se bi imel pričeti 12. februarja v Chicagu. Tako je sklenil odbor sedmih 15. nov. m. l. in sprejel znano Kristanovo resolucijo, ki določa, da naj to gibanje deluje za združeno Slovenijo v jugoslovanski, odnosno v balkanski in naposled v evropski federaciji.

Odbor slovenske sekcije JPO se je dne 21. februarja zhoval zavzel podvzeti politično akcijo, ki se naj jo vodi v smislu omenjene Kristanove resolucije. Dalje je bilo priporočano na tej seji in v časopisju, da naj ameriški odbor deluje v teh svojih smernicah z jugoslovansko zamejno vlado, torej za restavriranje Jugoslavije, pa čeprav pod "slamnatost stredo", kar pomeni, da bo tudi pod kraljem boljša, kakor pa če nobene ne dobimo.

To gibanje se torej razvija jako neločljivo. Jos. Zalar na primer je na sestanku 21. feb. poudarjal, da za tako Jugoslavijo, kot je bila, ne prestopi nobenega praga več. A na drugi

strani vidimo, da ima odbor le lepe želje, ne skuša pa jih uveljaviti v vladi, ki je naslednica prav take vlade, kakršna je Jugoslavija imela prej, le da je sedaj v izgnanstvu, pa nastopa drugače kot pa bi, če bi še ostala v Beogradu.

Ministri na ameriških shodih nič ne ugovarjajo, ko se pošilja udanostne pozdrave in voščila mlademu kralju, in čemu tudi bi, ko pa je on vladar, katerega mu so prisegli zvestobo! Čitali smo, da se je slično dogodilo na velikem slovenskem narodnem shodu v Clevelandu in brzojavne pozdrave si zamejna vlada v Londonu potem lahko tolmači tako, da emo za obnovitev Jugoslavije kot je bila in je smonarhisti, ne republikanci. Taka je naša zavožena politika. Dober tek! — Anton Vidič.

Ameriška vojaška pošta pod cenzuro

Vsa pošta, ki jo pošiljajo ali pa prejemajo ameriški vojaki, je pregledana po vojaški cenzorski avtoriteti ameriške armade in mornarice, ako se nahajajo izven kontinentalnih Zed. držav.

Vojni departament je dal navodila, kako treba naslavljeti pisma vojakom, ki so izven Zedinjenih držav. Navesti je treba njihovo ime, šaržo, in številko njegovega poštnega urada. Ta pisma se pošlje najprvo postarju v New York, ali pa postarju v San Francisco, kakor je že svojem in prijateljem naznanil vojak. Poštar, ki ima v svojem zaupnem seznamu podatke iz vojnega poveljstva, kje se začasno nahaja dotični vojaški poštni urad, pošlje potem naslovljencu pismo na določeno mesto.

Vzorec za naslavljanje pism vojakom, ki so bili poslani izven Zed. držav, je sledeči:

Private John Doe,
Company C,
199th Infantry,
27th Division,
Army Post Office 801,
care of Postmaster, New York City.

Pošiljatelj naj napiše na zgornjem levem kotu kuverte svoje ime in naslov.

Vojaki v onih enotah, ki bodo kmalu zapustile domačo bazo, bodo dobili navodila, kdaj naj pišejo svojim dopisovalcem, da rabijo številko vojaškega poštnega urada. To številko je mogoče dobiti le od vojak samega.

Vojni departament grozi za sodelovanje civilnega prebivalstva v pravilnem adresiranju pism na vojake in pri tem opozarja na velikansko delo dostavljanja vojaške pošte. Tekom leta 1941 je bilo odpravljenih 45.968.185 komadov vojaške pošte, kar je toliko kot znaša ves poštni promet v enem letu bodisi v Grand Rapidsu, Michigan, San Antoniu, Texas, ali Akronu, Ohio.

Dne 7. decembra se je količina vojaške pošte podvojila in hitro narašča.

Tudi zdravju Nemcev se vojna pozna

Četudi je Nemčija z živili v tej vojni boljše preskrbljena kot kakratkoli druga dežela v Evropi, je vendar tudi v nji pomanjkanje raznih živil tolikšno, da so bolezn vsled podhranjenosti jako narasle. Posebno se tuberkuloza in razne zobne bolezni. Nemški specialista dr. Conti pravi, da bo živilski problem za Nemčijo rešen, čim bo Ukrajina organizirana za zalaganje nemških mest s pridelki in mesom.

Japonska svila ne pride več na ameriški trg

Zed. države, ki so kupovale od Japonske skoro ves njen predelek svile, se bodo na tem polju osamosvojile z nadomestili in bombam in tako japonska svila ne pride več na ameriški trg, ako je ugotovitev Earla Constantina, ki je predsednik zveze nogavičarskih tovarnarjev, pravilna.

Kapitalisti povsod enaki

Kapitalisti v Angliji tarnajo, da nimajo nikakega veselja in nagona obratovati industrijo, ker jim vlada ne dopušča skoro nič dobička. Enako se hudejejo v Zed. državah. Mar naj bi rajše država prevzela industrijo, pa si bi s tem še več prihranila.

INA SLOKANOVA:

Jernejček iz predmestja

(Dalje in konec.)

V skodelici brez ročaja z nasklikanim pisanim metuljem je zamesil lepo pogačo in jo odnesel svojemu konjiču za malico. Potem mu je spletel iz marjetk in cvetočih kopriv venec in mu ga navesil okoli ušes. Iz rdeče cunjice, ki jo je našel na smetišču, je napravil sedlo, v grmovju je odlomil palico, osmuknil listje z nje in navezal na njo kos vrvi. Ko je imel tako še bič in je bilo vse nared, konjič in on, je prislonil konjiča k ograji, mu skrbno podložil nogo z opeko in zlezal na njegov hrbet. Toda konjič se je nagnil in padel, še preden je Jernejček popolnoma sedel nanj.

Jernejček pa ni odnehal. Stelkel je na smetišču, poiskal še en kos opeke in še skrbneje podložil konjičovo nogo. Potem je spet zlezal nanj in z eno roko držal se za vrtno ograjo, ga je končno vendarle lahko jezdit.

"Hi, hi, konjič!" je zakričal in zamahnil z bičem. Velika sreča je sijala v njegovih očeh.

Tako se je igral, dokler se ni sončna obla obesila na tovarniški dimnik tam na zapadu, ki je postal od zarje ves rdeč. Potem je votlo zatulila sirena, in za njo druga, tretja in četrta... Jernejček je vedel, da zdaj pride mama. Brž je zlezal s konjiča, ga vzel pod pazduho in odšel z njim vzdolž ceste. Na ovinku je zavil na desno in potoval tako s svojim nerodnim, a prijetnim bremenom kar naravnost proti zapadu in visokemu dimniku, vzdolž katerega je počasi polzelo sonce.

Nedaleč od tovarne se je ustavil in čakal. Roj ljudi se je usul skozi velika vrata. Moški in ženske so bili, stari in mladi. Večinoma so imeli s seboj biciklje. Zasedli so jih in v trenutku izginili vzdolž ceste. Le zvočenje zvoncev se je še čulo iz daljave. Ko bo Jernejček velik, bo tudi hodil v tovarno, in bicikelj bo imel in zvonček, ki bo zelo lepo zvonil.

Zdaj je prišla mama. Mlad moški je bil z njo. Nosila je svetlosinjo obleko, tisto, ki jo je včeraj oprala. Smejala se je in se živahno pogovarjala z moškim. Potem ji je smeh nenadoma otrpnul. Zagledala je Jernejčka. Hitro je krenila čez cesto.

"Zakaj mi pa hodiš vedno naproti," je rekla skoraj osorno. Toda otrok te osornosti ni dojel, ves sijoč ji je v iztegnjenih rokah prožil nasproti svoj najdeni zaklad, svojega konjiča.

"Mama, pogledj, konjič!" Bežno je preletela s pogledom polomljeno leseno igračo in pripomnila tja v en dan: "Da, da, vidim." Potem pa se je

spet okrenila k spremljevalcu, ki se je posiljeno smehljaj. Jernejček pa je bil popolnoma zadovoljen. Glavno je bilo, da mu mama ni rekla, da mora konjiča vreči proč. O, njegova mama je dobra, mnogo boljša je kot teta Mina.

Ves zadovoljen in srečen je drobnel za njo.

Na ovinku sta se mati in njen spremljevalec ustavila. Možak je pogledal na uro in potem v mamine oči ter rekel:

"Torej ob osmih, prideš?"

"Da," je prikimala ona in se nasmešnila. Segla sta si v roke, potem je možak še mimogrede včepil Jernejčka v lice in odšel. Mama je še za hip postala in gledala za njim, potem pa je zgrabila otroka za roko in ga potegnila za seboj: "Pojdi, mudiš se."

Doma je Jernejček hitro stelkel po stopnicah v njuno sobico in položil konjiča na svojo postelj, mama pa je tačas stopila v kuhinjo k teti Mini. Ko je prišel za njo v kuhinjo, je čul prerenkanje. Mama je stala pri oknu in gledala na cesto, teta Mina je pa sedela pri štedilniku s skledo v naročju, ker je baš lupila krompir, in kakor v taktu mahala z nožem in besedovala:

"Seveda, seveda, v kino in potem pa tako kot pred leti, kajne? Kaj nimaš že enega pankrta dovolj? Saj je že s tem umazancem dovolj sitnosti."

Jernejček je plašno obstal na pragu in vtaknil prst v usta. Uboga mama, kako se mu je smilila, ker je teta tako kričala nad njo. In zaradi njega ji je nekaj pravila, morda se je jezila zaradi konjiča. Joj, in zdaj bo še mama huda nanj in konjiča bo moral vreči proč. Ves se je tresel od bojazni.

Tedaj pa se je mama sunkovito okrenila in zakričala nad teto:

"Molčite, kaj pa vas briga vse skupaj, čisto nič vas ne briga, saj vam plačam za stanovanje in otroka, vse vam pošteno in skotrat predobro plačam."

Vsa zaripala od jeze je potem pograbila Jernejčka, planila skozi vrata in jih s trusečem zaloputnila za seboj. Ko sta bila zgornj v sobici, je Jernejček ves trepetajoč čakal, da se usuje ploha jeze še nanj. Toda mama je molčala, le nekaj časa je razburjeno hodila sem in tja po sobi in sopla. Potem pa je čisto mirno rekla Jernejčku:

"Jernejček, stopi v štacuno po salame in kruha, danes ne bova večerjala spodaj."

Jernejček jo je z veseljem ubogal, prej pa je še skrivaj, za njenim hrbtom vzel konjiča s postelje in ga skril pod posteljo.

Ko sta se navečerjala salame in kruha, je mama nekaj časa lenobno obsedela kot da nekaj napeto razmišlja. Toda rekla ni nič, Jernejček se ji je plašno približal in ji položil roke v naročje. Zamisljeno je strmela čez njega nekam tja v golo, obdrgnjeno steno. Tedaj se je otrok prižul k njej in rekel iskreno:

"Uboga mama, kajne, teta Mina je grda, grda."

Povesila je pogled in se zastrmela v otroka. Vlažen čudno lep lesk ji je zagorel v očeh. Toda le za hip, pa je spet ugasnil. Odrinila je otroka, vstala, stopila k postelji in jo začela odgrinjati.

"Tako Jernejček, zdaj se pa lepo sleci in pojdi spat, pozno je že," je rekla. Jernejček se je ubogljivo stekel in zlezal pod odejo. Mama pa je odprla omaro, vzela iz nje črno krilo in rožnato bluzo, ki jo je nosila ob nedeljah, ter se začela počasi preoblačiti. Potem je stopila pred zrcalo, ki je viselo na steni, in se počesala, nakar je pobrskala po svoji ročni torbici, vzela iz nje majhno rdečo škatlico, pomočila v njo kosček vate in si potegnila z njo parkrat po obrazu. Končno pa je še enkrat stopila k postelji, se sklonila nad otroka in rekla:

"Tako, zdaj grem pa jaz v mesto. Čez pol ure se vrnem. Lepo priden bodi in spi." Nakar je utrnila luč in ključ je zaškrta v ključavnici.

Ko je ostal Jernejček sam, mu je bilo sprva nekako tesno pri srcu. Strah ga sicer ni bilo. Saj je bil že večkrat tako sam v temi in spodaj so bili še vsi pokoncu. Teta Mina je vreščala in ropotala z lonci. Ne, strah ga ni bilo. In vendar mu je bilo malce tesno. Tista čudna blede svetloba ga je vznemirjala, ki je skozi majhno okence v ozkem traku padala v sobo. Eno samo zvezdo je videl na nebu, toda tudi ta je bila še čisto medla, ker se še ni popolnoma znočilo. Iz hipa v hip je skoraj vidno nebo potemnevalo in zvezda je postajala svetlejša. Občutek samotnosti v otrokovem srcu pa je rasel s temo. Tedaj pa se je spomnil svojega konjiča.

Vrgel je odejo s sebe, prisluhnil, če je v sobi vse tiho, pogledal napeto po tleh, če ni morda kje vendarle kakšen strah, ki ga bo zgrabil, potem pa je urno zdrsnil s postelje, iztegnil roko pod posteljo, zgrabil konjiča in se z njim vred skobacal nazaj. Potem pa je sebe in konjiča pokril z odejo.

Zdaj je bil čisto zadovoljen. Občutek samotnosti je izginil. Božal je konjiča po glavi in se polglasno pogovarjal z njim. O vsemem mu je govoril. Kako lepo se bosta jutri igrala.

Majhen štirikotnik okna je že popolnoma počrnel in zvezda v njemu je žarela in mežikala. Jernejček je zasul in zasanjal. S svojim konjičem sta potovala po kotanosti predmestni cesti. Nikjer ni bilo otrok, ki bi jima nagajali. Tudi tete Mine ni bilo nikjer. Nasproti pa jima je prihajala mama v svoji sinji, oprani obleki in smehljajla se je.

Stanovanja se draže

Stanovanja v ameriških mestih so se letos zelo podražila. V Birminghamu v Alabami jim je cena dvignjena nad 29%, v Clevelandu 16, v Detroitu 18, v Chicagu nad 12 odstotkov in več ali manj v vseh drugih mestih.

Ali pomagajte?

Zed. države so v vojni. Mnogi so že dali, in mnogi še bodo, življenje v nji.

Vi lahko pomagate z govinno. Ne da jo podarite, ker vas država ne vpraša za dar, nego le, da vložite kolikor morete v obrambne bonde in v obrambne znamke.

Bondi stanejo od \$18 naprej in znamke pa so od 10c. Vse to vam prinaša obresti.

Torej vsakdo, ki dela in kaj zasluži, lahko pomaga. Pomaga tako, da dobi za posojilo vladi nazaj ves denar z obrestimi vred. Investirajte v obrambne bonde!



Kaj morete razbrati iz gornje slike? Skoro nič brez pojasnenja. Predstavlja pa moč aeroplanov v napadih na pristanišča ali kamor že mečejo bombe. Slika je bila sneta z angleškega letala v napadu angleških letalcev na francosko pristanišče Brest. Kraji, zaznamovani s suličami, prikazujejo učinke angleških bomb na nemške bojne ladje, ki tam tabore v ladjedelnicih, da se jih popravi za napade na angleški in drugi zavezniški tovor. Vendar pa niti vsi ti angleški napadi niso dosegli zaželjenega učinka, ker nekaj najboljših nemških bojnih ladij je iz tega pristanišča v megli in dežju pred par tedni pobegnilo skozi rokavski zaliv nazaj v Nemčijo.

KDO JE ANTE PAVELIČ?

Knjizevnik Pierre van Paassen, čigar knjigi "Days of Our Years" in "Time Is Now" ste zbudili v ameriški javnosti veliko zanimanje, je nedavno napisal knjigo "That Day Alone." V nekem poglavju razpravlja o vzrokih umora kralja Aleksandra in hkratu podaja živo sliko "poglavnika" današnje "neodvisne hrvatske države". Poglavje podajamo:

Zakaj je bil Aleksander ubit

Ante Pavelić je pravi fašist; neusmiljen in skrajno brezvesten, brezmejno nezaupljiv in krut. Prekršil je že vse zakone in vendar se mu še nikdar ni bilo treba zagovarjati za svoje zločine. H grozovitostim ga ni gnala vroča kri, snoval jih je s hladno premissiženostjo. Visok, postaven, lep za oko in s prikupnim vedenjem je Pavelić živel v mejah tiste mednarodne družbe, ki je imela svoja središča v Berlinu, Parizu, Deauvilleu in v Monte Carlu, v povojnih letih. Pustolovec in slepar s temno preteklostjo je živel iz dneva v dan od svoje iznajdljivosti, prodajal se je brez pomislekov tistemu, ki mu je največ ponujal in bil na zelo slabem glasu.

Poznal sem tega človeka, ko je bil v službi Juana Marcha, lastnika španskih paroplovnih družb, ki je postal podpiralec Francovega uporniškega gibanja. Tedaj, v letih 1924., 1925 in 1926. je senor March kopičil svoje prve milijone. Trgoval je z belim blagom in Pavelić je bil njegov glavni pošiljalec deklet iz Francije. Marseille je bil središče trgovine z Južno Ameriko. Pokojni Albert Londres je vso stvar razkril in Primo de Rivera je gospoda Marcha vrgel v ječo. Ne pa Pavelića, kajti ta jo je popihal.

Preden je prišel v zahodno Evropo je bil poslanec v jugoslovanski skupščini, vodja majhne skupine hrvatskih prenapetih in narodnih upornikov. Cilj te skupine je bila popolna ločitev od države. Zaradi teh uporniških načrtov je moral iz Jugoslavije v izgnanstvo. Ker po nesrečnem koncu Marchovega trgovanja ni bilo več zaslužka, se je prodal madžarski vladi. L. 1930. so ga v Budimpešti postavili za "poglavnika" ali vrhovnega voditelja strahovalnega delovanja vstavev. "Poglavnik" pomeni isto kar "fuehrer" ali "duce" ali "caudillo". S tem naslovom je prišel krmariť Hrvatsko, ko je Hitler razdeljal Jugoslavijo.

Tajna družba vstavev je delovala za uničenje temeljev Jugoslavije. Madžarska vlada je plačevala stroške, vendar je delala po naročilu Italije. S pomočjo Kvaternika in Gustava Perčeca je Pavelić začel netiti oboroženo vstajo v Hrvatski. S kupi denarja so njegovi delavci širili vznemirljive vesti po vseh delih države, ter zbirali okrog sebe zlasti ljudi a sumljivim značajem ali denarja potrebne,

ki jih je mogel kupiti. Vse politične begunce pa, ki so prišli čez jugoslovansko mejo, bodi v Madžarsko, ali v Italijo, ali v Rumunijo, so peljali pred Pavelića, ki jim je najprej vtepel v glavo, da jih bodo izročili jugoslovanskim oblastim ali pa zaprli in jim nato obljubljal, da se jih ne bodo dotaknili, če se pridružijo njegovemu gibanju. Kmalu je imel Pavelić število ljudi, razsejanih po glavnih prestolnicah, na katere se je mogel zanašati in ki so izpolnjevali njegove ukaze, ker je njihova varnost pred zaporom trajala samo dotlej, dokler so ubogali svojega gospodarja.

Pavelić sam je imel dobre zveze s policijami Madžarske, Rumunije, Italije in Nemčije (po Hitlerjevem prihodu) ter z nekaterimi visokimi, Italijanom prijateljskimi osebami v Franciji, kakor Jeanom Chappie-om, ravnateljem pariške policije in Pierrom Lavalom. Svica mu je prepovedala vstop v državo, v Nizozemski pa je poizkušal ustanoviti podružnico svojega društva pod imenom nekeke poročevalne družbe. Poročevalno društvo je res ustanovil, boljše rečeno, najeli so zanjo prostore. A bila je poročevalna družba brez časnikarjev.

Nekega dne, pri svojem obisku v Nizozemski, čitam oglas v zelo uglednem in starokopitem časopisu "Het Vaderland", s katerim je nekdo iskal primerne človeka za dopisniško delo pri nekem novo ustanovljenem časnikarskem podjetju. Poiskal sem naslov in tam me je sprejela oseba, ki ni znala ne holandsko, ne angleško. Povprašal sem človeka, kakšne vesti hoče zbirati v Nizozemski, odgovoril je, da je dolžnost glavnega dopisnika samo pripravljanje vesti, ki prihajajo iz vzhodne Evrope. Izvleček je treba poslati v Ameriko. Če mi je mesto po godu, naj se oglasi prihodnji teden, ko bo v Haagu glavni ravnatelj. Ravno mi je izročal svojo posetnico, ko mu iz denarnice uide kosček papirja in pade na tla. Pobere ga in mu ga izroči. Na papirju je bil narisana grb VMRO-a, "Vnutrašna Makedonska Revolucionarna Organizacija": meč in sv. pismo.

Službe nisem hotel, pač pa sem hotel izvedeti, kakšna je ta poročevalna družba, ki svoje dopisnike išče s časopisnimi oglasi. Ko sem se čez teden dni vrnil, je imela pisarna novo polhišto in novo okrasje. Nekak pisar in sprejemalec obiskovalcev je sedel za težko mizo iz mahagrnja. Nad glavo tega človeka je visela slika... pokojnega carja Nikolaja II. v naravnih velikostih. Vprašam človeka, ki ga vidim že drugič, kaj prav za prav pomeni slika pokojnega ruskega carja v pisarni poročevalne družbe. Odgovori mi smehljaje, da je samo

znak.

- Kakšen znak?, vprašam.
- Znak slave, reče človek.
- Minljive slave?
- Ne, slave, ki je na potu, odvrne človek.

Ko me pusti v sobo, kjer naj bi srečal ravnatelja, mi mimogredno omeni, da se mnogi ugledni holandski denarniki zanimajo za novo podjetje. Navede nekoliko imen. V "svetišču" urada se srečam z očmi v oči z Antonom Paveličem.

— Kako naj poročevalna družba, pravim med razgovorom, podpre vaše načrte o doseganju hrvatske neodvisnosti, saj to je glavni cilj v vašem življenju, ne?

— Da, pravi on, a tukaj je naš glavni namen zbirati vesti iz Rusije.

— Kaj nismo tu v Haagu malo daleč od Rusije?

— Ko pride čas, bomo imeli naše dopisnike v Rigi.

— In zakaj ravno Rusija?

— Priprave, reče Pavelić skrivnostno. Priprave za bodočnost, za novo razdelitev petrolojskih vrelcev. Zato se za stvar zanimajo holandski mogočniki in nas podpirajo.

— Kako boste pa ruske petrolejske vrelce razdeljevali, če jih pa boljševiski drže?

— Oh, saj jih ne bodo dolgo, me je prepričeval Pavelić. Kmalu bo vojna in potem bo rdeče strahovlade konec. Končno imamo vsaj enega borca za poštenost v Evropi...

— Kdo pa je to?

— Adolf Hitler!

Potem sem šel. Čez dva meseca, ko sem spet hodil tod mimo, sem zapazil, da je podjetje zaprto. To je bilo v juliju 1934.

Zdi se, da se je iz Nizozemske Pavelić vrnil v Vzhodno Evropo. Kakor že, kmalu so se raznesle vesti, da zbira svoje upornike in begunce in jih pošilja v taborišča. V teh taboriščih, bila so v Madžarski in Italiji, je Pavelić začel učiti novince v razbojniškem poklicu.

Med temi taborišči je najbolj znano posestvo Janka Puzista, blizu jugoslovanske meje. Pavelić je neprestano potoval med Madžarsko in Italijo. Kadarkar je bil v Rimu, se je šopiril v najbolj izbrani družbi črnosrajnih veljakov. Pogosto je obiskoval Palazzo di Venezia in nekoč ga je sprejel papež Pij XI., ki, resnici na ljubo, ni nič vedel o razupitosti tega človeka.

Da bi skrhal jugoslovansko državo je Pavelić zagovarjal ubijanje in vojaške upore. V svojih številnih spisih in poročilih, kakor Ustaša in Grič, ki so jih njegovi delavci skrivaj razdeljevali ob madžarsko-jugoslovanski meji, je ščeval hrvatsko prebivalstvo, naj ubije kralja Aleksandra in člane njegove vlade, češ, da si bodo samo s tem mogli priboriti neodvisnost.

Ubili Aleksandra je res postal glavni namen vse te razbojniške drhali. Anton Pavelić je držal vse niti v rokah. Hoteč

preslepiti svet, da bi uboj kralja pomenil samo izraz narodove jeze in obupa, v katerega ga je pognalo zatiranje, je najprej poslal v Hrvatsko majhne skupine razbojnikov. Ti so po načrtu najprej začeli napadati vojaške in policijske straže in dvigati v zrak mostove in predore. Ko pa je izvedel za nameravani obisk Aleksandra v Parizu, je Pavelić s pomočjo Budimpešte in Rima (kjer je dobil ponarejene potne liste) poslal dve skupini posebej izučeni ubijalcev. Prva je odšla v Pariz, kjer naj bi napravila svoje, če bi se poizkus v Marseilleu ponesrečil.

Trije morilci, namenjeni v Marseille, so potovali skozi Švicco in kot popotniki prišli z vozom do neke francoske vasi, kjer so jim vnaprej naročili sobe. Odtod so vsak posebej odšli v Marseille. V hotelu "Victoria" blizu Cannebiere so se sestali s skrivnostno plavolasko, ki je bila, po kasnejših ugotovitvah sklepajoč, Paveličeva priležnica. Ta je vsakemu dala po en samokres. Vodja te trojke, Kvaternik, ki so mu po Hitlerjevi osvojitvi Jugoslavije plačali z imenovanjem za Velikega Upravnika Hrvatske si je ogledal spored pomikanja kraljevskega spreveda in izbral kraj, kjer naj bi napadli.

Ko se je Aleksander pripeljal iz Vieux-Porta, kjer se je izkrcal, ga je spremljal Louis Barthou, francoski zunanji minister. Kralj je umrl takoj, Barthou pa je izdihnil v rešilnem vozu na potu v policijsko načelstvo. Poveljnik francoskega generalnega zbora je bil nevarno ranjen.

Po zločinu je Pavelić pobegnil v Italijo, kjer ga je zgolj slučajno policija v Turinu prišla in priprila. Ko je grof Galeazzo Ciano zanj zvedel, so ga takoj izpustili. Poklicali so ga brzojavno v Rim. Tu je Pavelić živel v razkošno urejeni vili, ki mu jo je dal italijanski zunanji minister, vse do časa, ko je nemška vojska vkorakala v Hrvatsko. Francija je zamažala zatehtala njegovo izročitev.

Jugoslovanska kraljica-vdova je vložila tožbo proti Paveliću in Kvaterniku in izročila stvar svojemu pravnemu zastopniku Josephu Paulu Boncouru, bivšemu ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru v Franciji. Paul Boncour je pri pravosodnem ministrstvu v Rimu zahteval izročitev. Če bi ne bilo Pierrea Lavala bi Rim moral ubijalce izročiti. Ta gospod pa je Paula Boncoura, ko je postal francoski ministrski predsednik, pregovoril ali mu ukazal, naj stvar pusti, zaradi "raison d'etat". Lavalova politika je imela namen spraviti francosko-italijanske odnose na "realistično podlago".

L. 1941. je postal Pavelić, gangster in razbojnik, poglavar hrvatske zemlje, ki jo je onečastil s svojim umazanim in zločinskim življenjem. Duce in fuehrer nista mogla najti bolj priprave osebe kot njega, ki jima je napravil tako veliko uslugo.

Kaj je Anton Pavelić napravil tisti odločilni trenutek, ko so odjeknili strelji v Cannebiere v Marseilleu? Ubil je Aleksandra, jugoslovanskega kralja, najbolj zanesljivega francoskega zaveznika v Vzhodni Evropi, temeljni kamen v loku francoske politike zavezništva z vzhodom. Samo Aleksander bi mogel obdržati kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev celo.

Po njegovi smrti je Jugoslavija zaradi nesloge in razdorov prenehala biti velika vojaška sila na Balkanu in opesala. Aleksandrova smrt je Italiji odstranila nevarnost, da se utegne nekega dne znajti v francosko-jugoslovanskih kleščah. Pavelić je spravil s pota tudi Barthoua, državnika, ki si je prizadeval združiti Rusijo in Francijo v obrambni zvezi. Če bi se to zgodilo, bi bil mir v Evropi zavarovan za dolgo dobo. Kajti tedaj bi gospoda Hitlerja stisnil jekleni obroč francosko-ruskega zavezništva.

Zganjarska industrija dela za vlado

Ameriška žganjekuha dela sedaj nad 60 odstotkov za zvezno vlado. Producira alkohol za municijo in za industrijo v splošnem. Zganja za salune ima nakuhanega za pet let.

ALI GREDO VEN IZ VAS?

Nepravilno kuhanje izpušča velike količine vitaminov, ki jih telo potrebuje za zdravje. Danesnji plinski štedilniki so priročni, vendar ne ohranijo vitaminov, ki jih telo potrebuje za zdravje. Zato je priporočljivo uporabiti plinske štedilnike, ki ohranijo vitamine in dajo boljše kuhanje.

ALI GREDO VEN IZ VAS?

Nepravilno kuhanje izpušča velike količine vitaminov, ki jih telo potrebuje za zdravje. Danesnji plinski štedilniki so priročni, vendar ne ohranijo vitaminov, ki jih telo potrebuje za zdravje. Zato je priporočljivo uporabiti plinske štedilnike, ki ohranijo vitamine in dajo boljše kuhanje.

Enodnevno plačilo onih, ki delajo za one, ki se bojujejo!

Vojni relief Rdečega križa

GAS RANGE TRGOVCU

1. Novi večji hranilni emulziji gorilci vam dajo vse hitrosti od brzega vretja do bučnice končne nizkosti. Idealno za "brezvodno kuho".
2. Nova znanstvena Hi-Lo peč vzdržuje visoko temperaturo do 500 stop. ali stalno zniža na 250 stop. ... zmanjša krenje mesa in pomaga omehtati ceneje vrste mesa.
3. Hiter, brezdimen pražilec... ročen za uporabo in čistoten. Več uporabnega prostora za praženje vam omogoča popolnejše in boljše praženje, ter prihrani na času, hrani in gorivu!

Oglejte si te nove 1942 plinske štedilnike pri vašem GAS RANGE TRGOVCU

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Pater Bernard Ambrožič je v svoji kampanji za stari kraj veliko uspešnejši kot pa na primer Janko N. Rogelj, dasi je Ambrožič dokaj pozneje prišel. Za maše v pomoč starokraj-skim duhovnikom je nabral že nad šest tisoč dolarjev in nad štiri tisoč dolarjev pa "prostih darov", skupaj nad \$10.000. Avtor te kolone je vzlic Ambrožičevemu uspehu mnenja, da je pomožna akcija slovenskih žup-nij najbolj v pomoč Vatikanu in s tem Italiji, in da bo koncem konca le tista kaj zalegla, ki jo oglašja Janko Rogelj, čeprav se-daj kot "salesman" z Ambrožičem nikakor ne more tekmo-vati.

Poljska Narodna Zveza (Polish National Alliance) je ena največjih bratskih podpornih organizacij v Zed. državah. S svojimi nameščenci ne postopa tako bratsko kakor na primer SNPJ. V naporih za zboljšanje delovnih razmer in mezde so se organizirali v uniji klerkov (A. F. of L.) in zastavljali. PNZ jih je nato 30 odslovila in namesti-la druge, kot se glase poročila v poljskih listih. Zadeva je se-daj pred posredovalnim odbor-om zvezne vlade. Kot pred do-brim letom HBZ, tako ima se-daj boje in stroške v igri z uslu-žbenci omenjena poljska pod-porna organizacija. Pri HBZ so uslužbenci bitko izgubili. Bi jo tudi pri tej poljski podporni zvezi, ako ne bi bilo avtoritete, ki se imenuje National Labor Relations Board.

V Mehiki je malo Slovencev, še manj pa takih Slovencev, ki se bi kaj zanimali za sloven-stvo. A nekaj jih je, med njimi Albin Pavlin v mehiški državi Morelos. Z nami se seznajna s pomočjo Ameriškega družin-skega koledarja.

V Cambridgeu, v Angliji, se je pričel dne 3. marca "jugo-slovanski teden". Na otvoritve-ni slovenosti je bil svečano sprejet kralj Peter II., ki je govoril o "mojem narodu" in za-gotavljal navzoče, da fašisti "mojega" naroda niso mogli preslepiti. Je res, da ga niso, so pa preslepili ministre in Petro-vega prednika kneza Pavla, ki so romali v Berlin in Rim drug za drugim toliko časa, da so za-romali Jugoslavijo. Kralj Peter je slušatelj prava v univerzi Cambridge. Na tej slavnosti so mu odličnjaki, ki so govorili, zagotavljali, da se bo vrnil na prestol svojih dedov. Celo profesor Seton Watson je poudar-jal, da ko se vrne mir, se vrne tudi kralj Peter II. v svojo dra-go mu domovino.

Dr. Juraj Krnjevič, ki je v zamejnem ministertvu podpred-

sednik za Hrvate, je poslal u-deležencem slavnosti v Cam-bridgeu sledeče sporočilo in za-gotovilo:

"Ideja te združbe (Jugoslovancov) se je rodila med Hrvati pred več ka-kor 125 leti, kot posledica narašča-jočega pangermanskega in italijanskega pritiska. Prepričani smo, da je Jugo-slavijska, urejena po načelih demokrati-je in resnično enakopravnosti enako potrebna vsem, Srbom, Hrvatom in Slovincem. Mi, hrvatski ministri v ju-goslovanski vladi sodelujemo z našimi srbskimi in slovenskimi kolegi in zve-sto podpiramo kralja Petra pri izvrševanju njegovih težkih in odgovornih dolžnosti. Prav tako smo pripravjeni kot predstavniki ogromne večine hr-vatskega naroda podpirati Nj. vel. kralja Petra II. pri povojnem delu za obnovo na temelju naših prejšnjih in sedanjih izkušenj."

Dr. Miha Krek, ki je v vladi podpredsednik za Slovence, je označen v poročilu o gori ome-njeni slavnosti le s kratko noto-ico. Omenil je borbo Slovencev, ko so bili še pod Avstrijo, za lastno univerzo, a dobili so jo šele v Jugoslaviji. Sedaj so vse-ga oropani. Svoj govor je kon-čal:

"Ta angleško-jugoslovanski teden nas navdaja z novim upanjem in utru-juje naše volje za boj. Nihče med na-mi ne bo miroval, dokler narodi ne bodo dobili svoj mir in svojo srečo in vnovič dobili možnost za skupno delo s srcem in z rokami pri reševanju konstruktivnih vprašanj v službi lju-bezni, lepote in resnice."

Ako je gornje vse, kar je govoril, je bil on še najmanj monarhističen. Sicer pa je bilo vz-klikanja Njegovega veličan-stvu vseeno v izobilju.

Enakopravnost sporoča, da je vsled sedanjih razmer pri-morana zvišati naročnino. Izhaja-ja je po sedanjih cenah 23 let. Navaja za podražitev razloge, ki so tehtni in pojasnjuje težko-če tujejezičnega časopisja, ki naraščajo še bolj kakor cene v tiskarnah.

Rudi Trošt se ne pusti odgna-ti kar tako. V poročilu o shodu primorskih Slovencev, ki se je vršil v Slovenskem domu na Holmes Ave. v Clevelandu, je rečeno (vir "E."), da "je s svoji-jimi jednatimi in izrazitimi iz-vajanjmi priklenil avdienco tako tesno nase, da je pazno sledila vsaki njegovi besedi." Dr. Bori-sa Furlana, ki je bil glavni go-vornik, avdienco ni poslušala toliko pazno, ker ne govori dra-matično, so pa njegova izjavja-nja taka, da se jih lahko nati-sne dobesedno. Torej ima vsa-kdo kakšno prednost. Trošt v dra-matiki na shodih in Boris v ti-sku.

Na javni dražbi, ki se je ne-davno vršila na sodišču v Wau-keganu, je bila prodana Villa Turicum, ki je stala leta 1912 pet milijonov dolarjev. Bila je

posest pokojne Rockefellerjeve hčere Mrs. Edith McCormicko-ve. Kdor je tej licitaciji pris-tovoval, in če misli še o čem drugem kakor le na dobičke in pa na "real estate", si je lahko predstavil stotisoče družin, ki žive v brlogih, tu pa se prodaja vila, ki je stala pet milijonov dolarjev! Poleg te je imela po-kojna Rockefellerjeva hči pala-čo v Chicagu, vilo v Švici in bogastva vsepovsod. Ker je ra-da spekulirala, so jo razni pro-motorji varali z obljubami v še večja bogastva in iztislili zase precej njene imovine. Podala se je v zemljiščne kupčije, v kate-rih je sodelovala tudi en Slove-nec. Postal je bogat, a ko je umrl, je bil skoro že brez imo-vine. Milijoni dolarjev, ki jih je razmetala Mrs. Edith McCormickova, bi bili kaj zalegli le, ako bi bili ostali tistim, ki so ga-rali zanje. S petimi milijoni do-larjev, ki jih je zabila v eno sa-mo svojo vilo, bi se lahko zgra-dilo mnogo ličnih delavskih hi-še.

Ameriški vseslovanski kon-gres bo v Detroitu, namesto v Pittsburghu, kakor oznanja-jo sklicatelji. Prične se 25. aprila. Prvi, ki so ga sklicali v Pitts-burgh, bi bil fiasco, pa so ga rajše odložili. Kaj naj se s ta-kim kongresom sploh doseže? Samo za demonstriranje in pri-seganje zvestobe se stvar ne izplača. Ako bi mogel na pri-mer izbrisati mržnje iz vrst onih Hrvatov in Srbov, ki se so-vražijo, ali iztrebiti predsodek, ki povzroča neprijateljstva med velikimi deli drugi slovan-skih ljudstev, bi bil tak zbor na mestu. Tako pa bo le manife-stacija onih, ki pridejo skupaj, in nekaj dni pozneje bo pozabljena.

Vito Marcantonio iz New Yorka je energičen kongresnik. V debati zaradi ohranitve Die-sovega preiskovalnega odbora je dokazoval, da so vsi potroš-ki zanj bili zamen, torej naj se ga razpusti. Ni uspel. Dies je svo-jemu odboru življenje podaljšal za nadaljnje leto. 331 po-slancev je glasovalo zanj in le 46 proti. Dies je na naslov Mar-cantonija, ki je bil izvoljen v kongres na listi delavske (lab-or) stranke, rekel nekaj besed, ki jih Vito nič kaj rad ne sliši. Na primer, da je do 22. junija lansko leto Vito pobijal vsak predlog, ki je bil v prid Rooseveltovi zunanji politiki, bil je proti "draftu", pomagal ko-munistom v kampanji proti "lend-lease" postavi, nastopal z izolacionisti in bil v istem ta-boru z nacističnimi bundovci vse do dneva, ko je Hitler napadel Rusijo. Vito teh stvari ne more zanikati, kajti vse, kar je govo-ril, je v kongresnem zapisniku za vse čase točno zabeleženo. To tudi pojasni, čemu je Dies tako zlahka zmagal. On je kar je, Vito pa se menja po "stran-kinji liniji".

Prejansa svetovna vojna je bila pogubna za tri najmočnejše dinastije. Predsednik Wil-son sicer ni direktno propagiral odpravo monarhizma, a sestavi-l je program, ki je bil repu-blikancem po svetu v veliko o-pe-ro. V sedanjih vojni pa so de-mokratske sile one, ki so dale zavetje poraženim monarhom.

Edina nova monarhija, ki je nastala v sedanjih vojni, je "ne-zavisna Hrvatska". Ampak njen kralj si še vedno ne upa na To-mislavov prestol, čeprav mu je Mussolini obljubil varstvo in Sveti oče pa mu dal svoj blago-slov. In mu še pomaga. Hrvat-ska katoliška duhovščina zdr-žema goji sovraštvo katoličan-ov do pravoslavcev. In kot po-roča zagrebška "Deutsche Zeit-ung" z dne 7. februarja, je "Njegova Svetost sv. Oče Pij XII. sprejel odposlanstvo hrvat-skih dijakov "vstašev" (Pavli-čevih fašistov)." Tisti slovenski katoličani, ki se zanašajo v pri-zadevanjih za svobodo Jugoslo-vanov in Slovencev na pomoč Vatikanu, varajo sebe in druge. Tudi njihova pomožna akcija, ki jo vodi skozi Vatikan, je mnogo bolj v pomoč Mussolini-jevi Italiji, kakor pa bednim slovenskim duhovnikom in dru-gim revežem v Ljubljani.

VOJNA V RUSKI ZIMI



Ruska zima je začela ponehavati in množe se vesti o novi nemški ofen-zivi proti Rusiji. Goraje je slika Rusov s strojnimi puškami, ki so v zadnjih tednih povzročili Hitlerjevi armadi težke izgube.

Brezposelnost vsled vojne, pevski zbor "Svoboda" itd.

Detroit, Mich. — Delavske razmere so se tu zaradi prede-lovanja industrije v prid vojni obratov jako poslabšale. Vzame namreč čas, predno se stare stroje nadomesti z novimi, in predno se bo namesto avtov iz-delovalo tanke, aeroplane, in pa razno drugo municijo. De-troit je veliko industrijsko sre-dišče in ko se prilagodi novemu namenu, bo spet vse zaposleno. Sedaj, v stadiju prehajanja iz avtne v municijsko industrijo, pa je treba mnogim počivati.

Znano je, da Detroit in veči-na ostalih industrialnih mest v Michiganu so odvisna okrog 85 odstotkov od avtomobilskih tovarn.

Ker smo bili vsled napada na Pearl Harbor vrženi v vojno, je vlada Zed. držav prepovedala nadaljno produciranje avtov za privatno porabo, industriji pa ukazala, naj se reorganizira za produciranje vojni potrebščin. Taka odredba, ki se je izvrši nenadoma, se v milijonskem mestu, pa menda tudi v malem, jako pozna. Tako je tudi pri nas. Okrog 300.000 delavcev je prizadetih vsled teh sprememb. Nekateri izmed teh so ob delo le za malo časa, mnogo drugih bo moralo čakati mesece, pre-dno bodo pozvani nazaj v slu-žbo. Slednjih, ki so bili ob delo vsled teh sprememb, je kakih 300.000. Ako bi se skupno po-govorili in se organizirano poteg-nili za svoje koristi, ne bi bilo tako slabo. Brezposelnostno za-varovanje precej pomaga.

Okrog 200.000 jih je vpraša-lo za brezposelnostno podporo, drugi pa so menda dobili delo predno so se počutili, da bi vprašali zanj.

Problem brezposelnosti je to-rej še med nami in kot že ome-njeno, samo v naši državi jih je v velikih in malih podjetjih ok-rog 300.000 prizadetih. Predno bodo vsi ti spet zaposleni, bomo že pšenico želi, čeprav tu bolj pozno zori.

Governorju države Michigan lahko priznamo, da ni brezbriz-žen glede teh problemov. Skli-cal je bil izredno zasedanje drž-avne zakonodaje in izposlo-val da se je v pomoč brezposel-nim plačevalo po \$20 na teden namesto po \$16. In doba časa za tako podpiranje je bila podaljšana s 16 na 25 tednov.

Governor je vrh tega napel svoje moči tudi pri zvezni vla-di, da bi se kongres kaj pomag-lah brezposelnim. Predsednik Roosevelt se je radevolje od-zval in priporočil zbornici, naj da v ta namen saj \$300.000. Ni uspel.

Krivda za brezposelnost je vsa pri velikih korporacijah. Bile so obveščene od razumnih ljudi, kakor je na primer Wal-ther Reuther, kaj se bo dogodi-lo vsled vojne. Toda vlada in vse je bilo preveč pod vplivom Wall Streeta. Te pomote bomo drago plačali.

Ze ko sem gornji dopis odpo-slal, sem mu napisal par dni po-zneje še tale dodatek. Delavce

odslavlja jo v čezdalje večji me-ri. Pravijo, seveda, da začasno, kar je res; ko bo vse urejeno za novo produkcijo, bodo po-zvani nazaj v službo. A prede-lovanje je tehnično zelo zamo-tana stvar in to delo gre vsled tega le počasi naprej.

Pevski zbor "Svoboda", od-sek kluba št. 114 JSZ, bo obha-jal 25-letnico obstanka. Ta zbor ima v zgodovini slovenske na-selbine v Detroitu zelo častno mesto. Izvršil je na kulturnem polju veliko različnega dela, bodisi s prirejanjem koncertov in s sodelovanjem v raznih dru-gih naših akcijah.

Jaz živim tu z družino sedaj 17 let, in skozi vsa to doba sledim delu, ki ga je vršil in ga še goji zbor "Svoboda". Videli smo ga na koncertnih nastopih, prirejal nam je operete, komi-čne prizore, pomagal na pri-ređitvah drugih organizacij in na-šerpu delavskemu gibanju.

Aktivni člani in članice "Svo-bode" so žrtvovali že nič kolo-kot stotin večerov in praznikov, in s tem pripomogli, da detroit-ski naselbini ni imel nihče vzro-ka očitati brezbriznosti. Dali pa so ne le svoj prosti čas, nego so tudi finančno pomagali.

Iskrena želja vseh prijate-ljev zbora "Svobode" je, da prospeva in deluje enako uspešno v bodoče.

Dne 5. aprila, na velikonočno nedeljo, vprizori zbor opereto "Viničarjeva Lizika".

Kot menda več ali manj dru-god, je tudi tu čezdalje težje dobiti igralce in pevce. Mnogo fantov mora v armado, starejši pa so se povečini aktivnostim umaknili.

Vojaščina lahko povzroči, da če se pozove še ostale moči, bo "Svoboda" priredila le koncert, ki pa bo tudi nudil bogat užitek.

Kar je nas drugih v naselbi-ni, pa smatramo za svojo dol-žnost, da gremo vsi na koncert in da "Svobodi" pomagamo ka-kor že kdo more. S tem jim bo-mo dali priznanje in jim doka-zali, da znamo ceniti njihno de-lo, ki so ga vršili skozi zadnjih 25 let.

Peter Benedict, podporni član "Svobode".

Zarja imela uspeh s koncertom

Cleveland, Ohio. — Koncert Zarje, ki se je vršil v nedeljo 1. marca v Slov. nar. domu, je dobro uspel. Program se je pri-čel ob 6. zvečer. Prva točka je bila prizor pod lipo, v katerem je bilo pokazano domače vaško življenje. Bile so domače pesmi in ples. Na harmoniko je igral Frank Kokal. Pozdravni govor je imel Louis Zorko. Potem je mešan zbor Zarje zapel delav-sko pesem "Naš prapor". Za tem so sledile "Venček iz Go-renjskega slavčka", ženski zbor, "There Are Fairies Dan-cing on the Lawn", in pa "Cra-dle Song". Za tem pa spet me-šan zbor "Oj mili dom". Ta pe-sem je bila petja v počast našim trem pevcem, ki so odšli v ar-

mado. Nato je nastopila v solo-spevu Jennie Fatur, duet Viki Poljšak in Jennie Fatur, ter Frank Kokal solo.

Za tem je bila podana igra enodejanka "It Can't be Done", v kateri so igrali Sylvia Gliha, Anton Elersich, Stephanie Brani-sel in Andrew Elersich. Igra je bila v angleščini. Igrali so do-bro in publika jim je dala pri-znanje. Po programu se je vršil ples in prosta zabava. Udele-žba je bila lepa, posebno pa pri plesu se je kar trlo. Točaji so delali na vse pretege. Med ob-činstvom smo opazili tudi nekaj Pennsylvančanov in Čikažanov, iz Girarda pa J. Bogataja in Mrs. Selak. Po končanem plesu se je publika razšla, ker je bilo treba drugi dan na delo. Pevski zbor Zarja se zahvaljuje vsem obiskovalcem in drugim, ki so pomagali pri tem koncertu. Druga Zarjina prireditelj bo piknik na farmi clevelandске federacije SNPJ. Za datum še ne vemo, ker nam tajnik še ni poročal. Tretja pa, kot običaj-no, bo na Zahvalni dan.

J. Krebel.

Aktivnosti Družabnega kluba SDC

Chicago, Ill. — Na letni seji Družabnega kluba Slovenskega delavskega centra je bil izvol-jen nov odbor za tekoče leto, ki je takoj nastopil svojo slu-žbeno dobo. Kot vsako leto od-kar se zbere članstvo skupaj na glavni seji, je tudi letos klub pogostil po seji nas vse s prosto večerjo in pijačo v zgornjih prostorih poslopja, čemur je sledil ples in prostodušna med-sebojna zabava.

V imenu klubovega odbora se tem potom najiskrenejše za-hvalim vsem članom in članic-am, ki so prišli za delo v ku-hinji in za barom, da je bila ce-lotna prireditelj popolnen uspeh. Tako sodelovanje bo klub ra-bil tudi na bodočih prireditvah, zato se že zdaj priporočam ce-lokupnemu članstvu, da se po-vojnjo odzove na vprašanje ka-tereagakoli odbornika za pomoč v kuhinji ali pa točilnici na naših domačih zabayah.

Na letni seji je članstvo so-glasno sklenilo, da naj bodo tu-di letos tri domače zabave, na katerih bo pivo, vino in mehke pijače z vložki vred, po pet cen-tov komad; dočim bo letna seja v januarju 1943 spet s prosto večerjo in-pijačo. Prva domača zabava bo meseca aprila, na kateri bo poleg petcentnih "sendvičev" tudi mojstrsko pri-pravljen gulaš s polento, kate-rega bodo naše brhke kelnarice servirale po 25 centov na ribni-skim rejtam podobnih krožni-kih... namreč kar se tiče ve-likosti, ne spuščajte vesti!

Drugi dve domači zabavi bo-deta v septembru in novembru; datuma bo odbor določil po-zneje.

Naj bo mimogrede omenje-no, da je že nekaj članov obno-vilo svojo članarino, ki je en dolar letno, in katera poteče nam vsem koncem aprila. Daj-mo jo točno obnoviti, da bomo lažje povečali klubove prosto-re, za kar odbor Družabnega kluba energično deluje. Nada-lje je dobro, da postanemo del-ničarji Slovenskega delavskega centra, ter s tem sigurno zago-tovimo izboljšanje balinarskih alej in klubovih notranjih prostorov.

Na svidenje torej v soboto 18. aprila na domači zabavi!

Frank S. Tauchar.

Ali ste že naročili Ame-riški družinski koledar za leto 1942?

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. MOHAWK 4707
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)
zamejno vlado. Quislinga za In-dijo že ima v osebi Chandra Bose, ki ruje proti Angliji s po-moščjo nemškega denarja. In-dijci mu ne bodo sledili, poseb-no ako bo Anglija vprašanje svojih odnošajev z Indijo pra-včasno uravnala.

Država Kentucky je za dobo, dokler bo trajala vojna, odpra-vila vse legalne praznike, raz-en praznika neodvisnosti 4. ju-lija, Labor day in božič. Gover-nor Johnson je tozadevni za-akon podpisal 12. marca. Za de-avce je to slabo raditega, ker po novi postavi nimajo več pra-vice tirjati čas in pol za delo ob praznikih. Kajti praznikov v Kentuckyju ni več.

Sovjetska vlada je skozi svoj agrikulturni oddelek določila poljedelcem, koliko morajo le-tos zvišati pridelke, in živino-rejcem, koliko več glav goveje živine in ovac, morajo prirediti. Na primer, goveje živine nad 3 in pol milijona glav več kot let-a 1941. To ne bo lahko, ako se pomisli, da je Ukrajina skoro vsa pod naciji. Toda Rusija je prostrana dežela in bo zmogla še veliko več kot si je sedaj do-ločila.

Morja so v tej vojni požrla že četrtno svetovne toneže. To pomeni, da so šle na dno cele gore železa, in nič koliko tovo-ra. Ladjo se lahko potopi v ne-kaj minutah. A predno se jo zgradi, in predno se tisto, kar je bilo naloženo v nji, pridel-a, ali producira, je treba časa in tisoče pridnih rok.

V Angliji bo bel kruh pola-goma odpravljen, da se bo pri-hranilo na moki in da se ob e-nem napravi kruh bolj tečnim. Popolnoma odpravljen bo bel kruh od 6. aprila naprej.

Pekojni Tom Mooney ni za-pustil drugega kot veliko knjiž-nico, bogat arhiv svoje kores-pondence in nekaj drugih pre-mišlin. Gotovine ni imel. Knji-žnice in arhiv je zapustil knji-žnici kalifornijske univerze.

Godchaux Sugars, Inc., slad-korna družba z uradom v New Orleansu, La., je dividende po-dvojila. Naval gospodinj na sladkorne zaloge se ji je boga-to izplačal.

Stafford Cripps je odšel v In-dijo, da jo pridobi za sodelova-nje z Anglijo ne samo politično nego tudi v vojni naporih. Či-tajte o Crippsu članek na angle-ski strani. Pred leti je bil v par-lamentu tako "levičarski", da je postal delavski stranki, ka-teri je pripadal, kar nadležen, ker ga ni mogla "brzdati". Pra-vijo, da ako Churchill pade, po-stane Cripps njegov naslednik. Anglija gre na levo, Zed. drža-ve proti desni.

Pomagajmo Sovjetski Uniji v njeni borbi za poraz Hitlerizma

(Nadaljevanje s 1. strani.)
nja Sovjetske Unije. Apeliraj-mo v družbini za sodelovanje in za podporo v ta namen.

Vsi prispevki bodo, kakor vselej kadar smo jih zbirali, iz-ročeni v nabrani namen. Pom-nite, da se sedaj nobena pomo-žna akcija ne vrši brez vladne-ga nadzorstva. Torej lahko za-upate, da bo denar res oddan kamor je bil namenjen.

Naj znova poudarim: Ako pomagate Rusiji zmagati, s tem pomagate k svobodi, k osvob-ditvi svojih bratov in sester v vaši rojstni domovini. Zmaga Sovjetske Unije bo pomenila boljše, svobodnejšo Jugoslavi-jo in pa poraz — fašizma.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DEŠET ČLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicaga in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

SLOVENCI

XVI.

Po smrti Cirila in Metoda je nastopila za slovanska plemena v Karantaniji, Panoniji in Meravi strašna noč tlačanstva in suženjstva ter tako korenito zamorila kopaj zabrstele pogankje narodnega in prosvetnega prebujenja, da so ostali Slovenci dolgo časa v popolnem duševnem mrtvilo, a v političnem podložništvu pa vse dotlej, ko je po prvi svetovni vojni razpadla stara maceda Avstrija in se porodila mlada Jugoslavija, ki pa tudi še ni bila to, kar bi morala biti za nadarjeni slovenski narod; primorski Slovenci so se vseeno tlačnili laški lakoti.

Madžarski navali so veliko prispevali k tistemu žalostnemu in uničevalnemu prevratu. Zato se mi zdi prav, če se malo pomudim tudi pri madžarski zgodovini devetega in desetega stoletja.

Madžari ali Ogri se prištevajo med uralsko-finska plemena, iz katerih so izhajali tudi njihni predniki Huni in Obri. Madžari so liki drugi narodi zapustili svojo prvotno domovino ter se odpravili proti jugozapadu, da bi si tam poiskali bogatejšo zemljo. Naselili so se v južni Rusiji med rekama Dnjepr in Donom, kjer so jim bili Karzarji sosedje. Toda tedaj pa še niso bili enoten narod, nego so se cepili v sedem rodov; šele na poziv kazarskega kana, naj si izberejo skupnega poveljnika, so se združili ter si postavili Almuševga sina Arpada za vladarja.

Bili so nomadsko ali kočevniško plemo, ki se je iskaje dobrih pašnikov selilo iz kraja v kraj. V njihovem življenju je napočila nova doba tedaj, ko jih je vzhodnofrankovski vladar Arnulf poklical v Panonijo, da bi mu pomagali v njegovih bojih z Moravci. L. 892. so se mu pridružili ter z ognjem in mečem pustošili po nesrečni Moravi, da je bilo strah, nakar so se vrnili v svoja bivališča ob Črnem morju. L. 894. so mimo grede prihrumeli čez Donavo ter popolnoma opustošili ubogo Panonijo. Ali med tem ko je madžarska vojska morila in ropala na tujem, so se Bolgari v družbi s Pečenegji polastili njihne dežele. Ko se je ogrska vojska vrnila, je naletela v njej na sovražna bojna krđela in Madžari so morali drugam za bivališči. Tako so l. 895. ali pa 896. udrli v ogrsko nižino ter se naselili ob reki Tisi in njenih pritokih.

Za Slovence je bil prihod tega divjega in roparskega ljudstva v Panonijo nazadensko velika nesreča. Kajti Madžari so slovensko prebivalstvo deloma pomorili, deloma pregnali iz dežele, a tiste, ki so še ostali tamkaj, pa zaslužnili. Le v južnozgodnjem delu Ogrske so se med Muro in Rabo do zadnjega časa ohranili ostanki o-nih panonskih Slovencev.

Komaj pa so se Madžari nekoliko udomačili v novi domovini, so že začeli ropati in pleniti po bližnjih in daljnih pokrajinah. Dvajsetkrat so napadli Nemčijo, sedemkrat Italijo, dvakrat udrli v bizantinsko državo, štirikrat pridrveli na sedanja francoska tla in enkrat prekoračili celo Pireneje. Vsi ti roparski pohodi so bili še posebno usodni za Slovence zato, ker je pot v vse tiste dežele držala preko slovenske zemlje in se je madžarska povodenj leto

za letom valila po slovenskih poljanah ter puščala za sabo le smrt in strašno razdejanje.

Madžarsko nasilnost je najbolj mikala bogata Italija in na vseh svojih pohodih tjakaj so se Madžari posluževali stare rimske ceste, ki se je vila iz Panonije čez Ptuj, Celje, Emono (Ljubljano), Legatec, Hrušico in Vipavo. Od Vipavske doline naprej so jo udarili proti zapadu po tako zvani "ogrski cesti". Zato so pokrajine ob omenjeni rimski cesti največ trpele. Med njimi je bilo Spodnje Štajersko, Kranjsko in Goriško.

L. 901. so spomladl Madžari napadli Karantanijo, kjer so jo pa pošteno skupili to pot. Bili so premagani, pa so se morali pravih rok in krvavih glav vrniti domov. Toda par let kasneje jim je padla velikomoravska dežela v roke in l. 907. je bavarska vojska doživela strašovit poraz, vsled česar je bilo konec frankovske oblasti nad vzhodnimi mejnimi deželami, a te pa so bile prepučene madžarski nasilnosti na milost in nemilost.

Nekoliko milejša je bila usoda Slovencev po goratih krajih na Koroskem in Zgornjem Štajerskem, ker so bila tista naselja dokaj oddaljena od glavnih cest, po katerih so se navadno valile divje madžarske trume. Vrh tega pa tudi ni bilo v Karantaniji najti bogatega plena.

Ti roparski pohodi so trajali približno do srede desetega stoletja. Konec jih je bilo, ko je l. 955. nemški cesar Oton I. v tridnevni bitki na leškem polju pri Augsburgu popolnoma potolkel madžarsko vojsko. To je bil za Madžare tako strašen udarec, da ga niso mogli preopetati. Tisti poraz jih je tako ugnal, da so se morali odreči panonju ter se prepustiti mirnemu in stalnemu življenju. Učitelj omike in izobrazbe pa so jim bili Slovenci. Pri teh so se naučili poljedelstva, živinoreje in raznih obrti. To nam potrjuje še danes slovenske besede, ki jih kar mrgoli v madžarsčini posebno za razna poljska orodja, obrti, dneve itd.

Z bitko na leškem polju se zaključuje tista tristoletna doba, v kateri so morali slovenski pradedje braniti druge narode pred navali barbarskih Hunov, Obrov in Madžarov. In če so zastran tega v kulturnem razvoju zaostali za drugimi ljudstvi, ki so živela v ugodnejših razmerah, jim tega pač nihče ne more šteti v zlo.

Tista nemška zmaga nad Madžari je pa obenem žal odprla novim nemškim naseljenjem vrata v slovenske dežele na stečaj.

Spomini na strašne boje s Huni, Obri in Madžari so se Slovence vtisnili globoko v dušo ter se ohranili v narodnih pesmih in pripovedkah. Saj nam te pripovedujejo tako živo o "pesoglavcih" in "polkonjih", ki so ljudem trgali srce iz prsi in pili njihno kri.

Priprave za dan 24. maja

Dne 9. marca se je v prostori Slovenske narodne podpornice na 2657 So. Lawndale Ave. v Chicagu vršila važna seja čikaške slovenske podružnice Jugoslovanskega pomožnega gibanja v tej deželi. Da se je na njej njen odbor pomenil z zastopniki in zastopnicami vseh čikaških slovenskih organizacij o tem, kako zagotoviti popoln uspeh velike dobrodelne prireditve, ki se ima vršiti dne 24. maja letos v prostori Ameriški čikaški dvorani

ZIVLIJENSKA ZILA, KI JE PREREZANA



Anglija in Zd. države sta Kitajsko v njeni obrambi per Japonsko invazijo zalagale s potrebčinami že par let največ po sloviti prometni cesti preko Burme. Tisto cesto imenuje angleški svet s "Burma Road". V glavnem je to cesta ovinkov, kakršne vidite na primer po goratih krajih bodisi na našem zapadu, ali kjerkoli že so na tem kraju, da jih je mogoče speljati le na vijugast način. S prelomom te življenjske zile, kar se podpiranja Kitajske tiče, je dosegla japonska armada nov trijumf. Japonci so dobili v tej strategiji prednost čim je Hitler perazil Francijo. Francoška Indokina je bila za zvezo s Kitajsko v tej vojni še veliko boljja in naprednejša prometna pot, kakor pa vijugasta Burma cesta, ki je poldrug tisoč milj dolga. In ako se pomisli, da je treba po nji oskrbovati armado, ki šteje nad milijon mož, si lahko predstavljate njeno važnost in pa njen pomen za izid te vojne. Prečno je Japonska napadla Malaje in Filipine, se je po tej cesti pomikalo dan za dnem nad tri tisoč težkih tovornih avtov, večinoma ameriškega izdelka, in nešteto malih. Pa še vozovi z vprežno živino in otovorjena živina poleg njih. Moderno burmsko cesto je začela Kitajka graditi šele leta 1937, ko ji je Japonska invazija odrezala vsa njena pristanišča. Milijon delavcev je Kitajka uposlila, da si je ustvarila novo zvezo za promet v velikem zunanem svetom. Tudi ženske in otroci so bili mobilizirani v to gradnjo. Nešteto jih je umorila malarija in druge bolezni, a delo je moralo dalje in je bilo skončano neglede na človeške in gmojne žrtve. Kako ta cesta izgleda, ki je ponekod vled goratih ošin le 9 čevljev široka, in drugod po 16 čevljev, lahko sodite po spodnji sliki na desni. Vrhnja slika na desni predstavlja ameriške stražne aeroplane nad burmsko cesto, slika na levi na vrhu je motorizirana karavana ameriških tovornih avtov, slika spodaj pa zemljevid, ki kaže posamezna mesta na tej dolgi poti. Zd. države so poslale v Indijo in na Kitajsko mnogo inženirjev in materiala, da zgrade ko hitro mogoče kitajski armadi v pomoč novo cesto in železniško zvezo.

V pristanišču Rangoon, tam, kjer se pričenja dolga črta, je ob enem pričetek Burmske ceste. Od kraja je speljana ob nji železnica, pri Laifu se železnica neha in naprej drži nova cesta skozi v Sungking, ki je sedanje glavno mesto kitajske republike.

na 1438 W. 18th St. in ki naj bo sijajen dokaz bratske vzajemnosti in enotnosti med slovenskim življenjem v Chicagu, kadar gre za to, da po svojih skupnih močeh pomagamo v nesreči tistemu ljudstvu, iz katerega izhajamo slovenski Amerikanci. Ze po dosedanjih dosegah podružničnega izvrševalnega odbora, ki vestno in vneto opravlja svoje posle, se da sklepati, da bo vzpored naše skupne prireditve zelo pester in zanimiv.

Kakor vse kaže, bodo nastopili na njej poleg nekaterih solistov vsi naši pevski zbori ter z našimi lepimi pesmimi nudili občinstvu imeniten užitek.

Izvrševalni odbor je že povabil čikaškega župana, naj pride govoriti ob priliki tiste prireditve, in ta seja je podružničnemu tajniku naročila, naj v isti namen povabi še tudi dr. J. Izidorja Cankarja, ki je bil še pred nedavnim imenovan za jugoslovanskega poslanika v Kanadi in je sedaj že tamkaj, kakor je bilo čitati v časopisju.

Tajnik je na sejo prinesel že izgotovljene vstopnice. Bilo jih je 3,000 in med navzoče zborovalce pa zborovalke se jih je že na tej seji razdelilo okoli 800, da jih deloma izročijo svojim društvom, deloma pa sami ali same razpečajo med našimi in drugimi ljudmi po Chicagu in bližnji okolici. Tiskane so v angleščini in po zelo nizki ceni — samo po 50c, pa se lahko ponudijo vsakomur zlasti še zato, ker nakupuje slovenski oddelček Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki z nabranim denarjem obrambne obveznice, ki se lahko nanaglomovnočijo, ter s tem pomaga tudi tej deželi obenem. Na vstopnicah je tudi natiskano, da bo na prireditvi skrbel za godbo pri plesu Rudmanov orkester.

Pripravljene so tudi nabiralne pole s podpisom podružničnega predsednika Krapenca, ki jih bodo razpečali po vseh slovenskih organizacijah in klubih, da se jih lahko pridruži in sodeluje v njej, ker bi s tem cepili svojo zvestobo.

Moje mnenje je, da se tista izjava ni tikala zborovanj in aktivnosti, kakršne bi imel vršiti naš kongres. Ako bi se bil odsek o tem počel na merodajnem mestu in bi dobil iz državnega departmanta zadovoljiv odgovor — jaz sem uveren, da bi ga, pa bi lahko priprave nadaljeval in kongres bi se vršil, kakor je bilo doloceno.

Jasno je, da se bi moral ta naš slovenski kongres usmeriti v prvi vrsti v smislu naše zunanje in zavezniške vojne politike, in v smislu točk, ki sta jih na svojem posvetovanju razglasila svetu Roosevelt in Churchill. Prva naloga je poraziti

tajnika Gottlieba in blagajnika Jurjevca za posebne prispevke po 25 in 50 centov. Imena vseh takih prispevatelev bodo natpisana v programni knjižici — v manjšem in večjem tisku, kakor bo že kdo pripeval. Po teh nabiralnih polah je že na tej seji seglo več dobrih rok in nekatere nabiralke so se lotile dela med nami še kar tisti večer.

Med udeležnostvom, ki ga je bilo več kakor zadnjič, se je opazilo zelo živo zanimanje za stvar in če se bo dalo vzbuditi še med drugim zastopništvom naših organizacij v Chicagu, se nam ni treba bati, da bi bilo to plemenito prizadevanje zaman.

Med vsemi tukajšnjimi slovenskimi listi je bil spet to pot zastopan edinele Proletarec.

Prihodnja seja naše pomožne podružnice se vrši dne 23. marca zvečer v Tomažinih prostorih na 22. cesti prav blizu Wolcott St.

Kaj moramo mi!

Chicago, Ill. — Odbor sedmih naših organizacij je na svoji seji dne 15. novembra lani sklenil, da se skliče slovenski narodni kongres, ki naj bo pravomočna organizacija ameriških Slovencev. Izdeval bi načrt in izvolil odbor, ki bi v smislu resolucije, sprejete na omenjeni seji, vodil to politično gibanje, da ga privede v čimvečje uspehe.

Tista seja je v smislu sprejete resolucije izvolila tudi pripravljavni odsek in mu naročila, naj izvrši vse potrebno v pripravah za kongres, dolocen za dne 12. februarja v Chicagu.

Odbor pa je po nekaj tednih priprav za kongres istega oddelčja na podlagi znane izjave državnega oddelka zvezne vlade, v kateri je rečeno, da ameriška vlada ne vidi rada, ako se tukajšnji državljani brigajo v tem času s politiko tujih držav in sodelujejo v nji, ker bi s tem cepili svojo zvestobo.

Moje mnenje je, da se tista izjava ni tikala zborovanj in aktivnosti, kakršne bi imel vršiti naš kongres. Ako bi se bil odsek o tem počel na merodajnem mestu in bi dobil iz državnega departmanta zadovoljiv odgovor — jaz sem uveren, da bi ga, pa bi lahko priprave nadaljeval in kongres bi se vršil, kakor je bilo doloceno.

Jasno je, da se bi moral ta naš slovenski kongres usmeriti v prvi vrsti v smislu naše zunanje in zavezniške vojne politike, in v smislu točk, ki sta jih na svojem posvetovanju razglasila svetu Roosevelt in Churchill. Prva naloga je poraziti

osišče Berlin-Tokio-Rim, ker prej ne bo mogoče uveljaviti mirovne smote našega in drugih narodov. A narod se pa ne more organizirati in pripraviti za mirovne pogoje in zahteve šele po vojni, ko mirovni sodniki že seže za zeleno mizo, nego mora to storiti med vojno, da lahko stopi prednje popolnoma pripravljen.

Vsled tega smatram, da ni bilo prav, ker odbor ni najprvo razložil državnemu oddelku, kaj bi ta naš slovenski narodni kongres bil in v kak namene se bi ga sklicalo, in vprašal, če ima vlada kaj proti temu.

Dne 21. februarja so se zastopniki in zastopnice našega pomožnega odbora spet zbrali skupaj na seji v Chicagu, na kateri je tajnik pripravljavnega odbora za slovenski kongres poročal o storjenih korakih in vzrokih odločitve in izjavil, da je stvar sedaj spet pred pomoznim odborom, ki naj za v bodoče sklene kar smatra za najboljšo. Odločili so se odložiti kongres sklicati na podlagi izjave, da delujejo ameriški Slovenci v prizadevanju za združitev vse slovenske zemlje v starem kraju in Slovencev v nji pa pripravljajo, da naj se izrečejo za takšno vladno obliko, kakršno imamo mi tukaj.

Zato je dolžnost tega odbora, slovenske sekcije JPO, naj se oklene iz znane in odobrene resolucije, ki se domala v celoti strinja s smerjo, ki si jo je začrtal in osvojil na seji dne 21. februarja letos.

Nadalje bi bilo dobro, če bi se poleg slovenskih podpornih, kulturnih pa političnih organizacij in zaslužnih naših posameznikov kulturnih delavcev in častikarjev, ki se strinjajo s smernicami tega političnega gibanja, povabilo na ta naš kongres še tudi take hrvatske in srbske organizacije, z enakim zastopstvom, ki se strinjajo s tem programom. Oznacba "slovenski" naj nas pri tem nič ne moti.

Vrata na naš narodni kongres naj bi bila odprta vsem, ki so dobre volje in pristajajo na to, da se našim ljudem onkraj morja priporoča republiška vladna oblika. Zaprta, in sicer hermetično zaprta pa naj bodo takim, ki se obesajo Pavliču, Hitlerju in Mussoliniju za frak. Kongres naj v smislu smernic, ki se jih je sprejel na svoji eksekutivni odbor in tajnika in ustanovi morda tudi angleško revijo, da se bi z njeno pomočjo širilo idejo našega skupnega političnega gibanja. To so moji dobrohotni nasveti.

Glede sredstev bi nedvomno pomagale sodelujoče podporne organizacije iz svojih izrednih skladov, nekaj pa je ostalo iz prejšnjega gibanja za ustanovitev jugoslovanske federativne republike, kar bi bilo sedaj morda na razpolago, ako bo kongres sklenil delovati v enak namen.

Ker je sedaj osvoboditev naroda iz podjarmljenja glavni problem, naj bi se v ta namen perabil že nabrani denar, ki ga ima v svoji skupni blagajni pomožni odbor. Pomožno gibanje naj ostane živo. Ali pomožni odbor, ki je sedaj začasnoma tudi sklicateljski odbor slovenskega narodnega kongresa za naše politično gibanje, naj posveča vso svojo energijo v prvi vrsti, pripravi za slovenski narodni kongres, kateri naj postane mogočen mejnik v zgodovini ameriških Slovencev. Kajti tvoril bo lkrati podlago nujno potrebne pomoči, s katero naj dobi naše ljudstvo nazaj vso svojo zemljo in pa popolno politično in gospodarsko svobodo.

Tudi gmočna pomoč je kajpak potrebna. Nihče ne more tega zanikati. Toda z njo moremo mi ameriški Slovenci ponuditi temu ali onemu svojem rojaku le kosček kruha, ki se lahko poje v par minutah, med tem ko mu s političnim prizadevanjem lahko pomagamo v razmere, v kakršnih bo imel zadosti zlate pšenice vse svoje žive dni in zadovoljno življenje pod svobodnim solncem. Pomagajmo mu k ustanovitvi države, v kateri si bo narod sam rod za rodom bodisi pletel "šibo božjo", ali pa si, ako bo deloval razumno, že kar na tem svetu ustanovil nebeski raj.

Za tako pomoč narodu moramo napeti vse svoje moči, kar jih zmoremo. Kdor tega ne čuti, mora imeti kamen namesto srca. Kdor tega ne vidi, mora biti slep od zdravih oči.

Sklicanje slovenskega narodnega kongresa je nujno zaradi nujnosti naše politične pomoči. Nadaljnji odlašanj ne bi smelo biti, ker so neopravičljiva. Zato je upati, da se bo odbor, ki je to nalogo prevzel, požuril in sklical naš narodni tabor čimprej. Se posebno v tem slučaju velja pregovor, da kdor "hitro da, dvakrat da", namreč, da čimprej se prične s to akcijo, več priložnosti bo, da tudi kaj dosežemo z njo. V Washingtonu kar mrgoli raznih "žoharjev", ki se jim sline cede po lepi Sloveniji, n. pr. Habsburžani in njihovi agenti, ter tisti protimussolinijevi Italijani, ki hočejo po padcu Mussolinija priti sami na vlado in si ohraniti velik del Slovenije in še Dalmacijo ter ostalo Primorsko. Poleg teh so tam tudi taki jugoslovanski zastopniki, ki jim je toliko za ustopniki, ki jim je toliko za ugodno slovenskega naroda, zlasti še slovenskega naroda na Primorskem, kakor za lanski sneg. Rojaki in rojakinje, ne držimo rok križem! — Anton Vicič.

Vabilo na sejo postojanke št. 8, JPO-SS.

Chicago, Ill. — Prihodnja seja postojanke št. 8, Jugoslovanskega pomožnega odbora, Slovenske sekcije, se bo vršila v ponedeljek 23. marca ob pol osmi uri zvečer v Tomažinih dvorani, 1902 W. Cermak Rd. Prosim, da se te seje udeležite vsi zastopniki. Vabljen je pa tudi vsak posameznik, ki se za to zanima. Posebno odborniki vseh čikaških in okoliških slovenskih društev, klubov, pevskih zborov in drugih organizacij naj bodo navzoči.

Rojaki! Čas naše prireditve, ki bo 24. maja letos, se hitro približuje, zato je moramo mi hitti z delom in se dobro pripraviti, da bo prireditve imela uspeh. To pa bo mogoče le, ako bodo sodelovala vsa društva, vsak klub in vsaka organizacija v Chicagu in okolici. Dvorana mora biti nabito polna, kajti poleg odličnih slovenskih in jugoslovanskih gostov pričakujemo tudi čikaškega župana, ki je že na pol obljubil, da pride. Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da bodo v naši spominski knjižki, ki bo izdana v ta namen, priobčena imena vseh zastopnikov, oziroma društev, klubov in organizacij, ki bodo sodelovala pri tem. Gotovo bo nekaj izvodov te knjižice poslanih tudi v Slovenijo, ko bo vojne konec. Ker bo odbor po za-

ključitvi tega velikega dela poslal vse knjižice v Ljubljano, bomo gotovo tudi mi storili isto z zapiski. Kom. Zatorej, da rešite čast vašega društva ali kluba, pridite na sejo in sodelujte. S tem, da se udeležite seje, nimate nobene obveznosti, ampak vse je ležeče na sklepu prihodnje seje. Torej na svidenje na seji dne 23. marca v Tomažinih dvorani, 1902 W. Cermak Road. — Rodoljubni pozdravi!

John Gottlieb, tajnik.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

APRIL

BRIDGEPORT, O. — Majska priredba kluba Naprej št. 11 JSZ v soboto 25. aprila na Skofovi farm "Hartou.

MAJ

CHICAGO, ILL. — Majska slavnost kluba št. 1 JSZ v petek 1. maja v Slov. del. centru.

SPRINGFIELD, ILL. — Majska slavnost kluba št. 47 JSZ v soboto večer 2. maja v Slov. del. domu.

CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 3. maja v dvorani SNPJ.

JUNIJ

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v nedeljo 14. junija pri Kegu v Willow Springsu.

NOVEMBER

CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 29. novembra v dvorani SNPJ.

Kadar poslušate naše nasprotnike, ki sipljejo očitke na one, ki delajo, vprašajte jih, koliko so že oni storili in kje se njihovo delo pozna? Na ta način jih najlažje osmešite.

Listen to PALANDECH'S RADIO BROADCAST

Featuring a Program of YUGOSLAV FOLK MUSIC Every Saturday, 1 to 2 P. M. STATION WHIP 1520 kilocycles (Top of the Dial)

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD Tel. 20-361 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00 Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON 3724 West 26th Street Tel. Crawford 2212 OFFICE HOURS: 1:30 to 4 P. M. (Except Wed. and Sun.) 6:30 to 8:30 P. M. (Except Wed., Sat. and Sun.) Res. 2219 So. Ridgeway Ave. Tel. Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

Društvom in Klubom

Za čimboljši gmotni in moralni uspeh svojih priredb jih oglašajte v

"PROLETARCU"

CAN WE TAKE THE OFFENSIVE?

ELLIS E. JENSEN

Sick at heart with one defeat and retreat after another, men are beginning to join in a mighty chorus to demand that the United Nations take the offensive. Our armies are now on the defensive because our whole philosophy of life has been purely defensive. We talk about "defense stamps" and "defense contracts." We wanted to "protect our way of life"—a defensive attitude. Instead of "protect" we should "perfect"; instead of "defend" we must "extend!"

For the past 10 years we have been playing this defensive role. As a "defense measure" we appeased the warlike nations by shipping them the material with which to make war against us! Army surgeons are now picking out of the bodies of our boys the scrap iron we sold to Japan. The peace-loving nations failed to form a coalition which could have crushed the war-makers in offensive action the moment they would make war. Instead, each nation spread out in defensive array its limited military resources, allowing the Axis nations to concentrate their forces and choose the moment and the place for every break-through.

A military offensive by our side must wait until we are spiritually on the offensive. Instead of merely defending ourselves from the attacks of Axis propagandists, we must attack Axis propaganda. Instead of feebly protesting that Fascism is not the wave of the future, we must crusade for our way of life as the indomitable wave of the future! Our spiritual offensive should be grounded on the Four Freedoms. Most men all over the world realize that a decent life depends on the establishment of these Four Freedoms. These freedoms must not merely be "defended"; they must be "extended"—everywhere in the world! When we passionately desire to extend these freedoms we are ready to take the offensive and stop retreating.

Those Who Caused the Fall of France

Why did France collapse like a house of cards? In this country and in Britain, attempts have been made to place the responsibility on the French workers. There has never been any evidence to support that claim, but nevertheless the charges have been repeated and repeated.

Fortunately, the truth is coming out at the extraordinary trial which is being conducted at Riom, in unoccupied France. A number of distinguished men, including several former premiers and generals who held high commands, are charged with failure to make proper provision for the safety of their country.

The testimony of the accused has been extremely dramatic. It is significant that not one witness has suggested that French workers were responsible for the disaster.

On the contrary, former premier Eduard Daladier says French munitions makers sabotaged the government's defense plans, because some of the plant's had been nationalized. Furthermore, Daladier declares, France has more tanks than the Germans when the fighting began, but the French military leaders did not believe in mechanized warfare.

An army staff which lived in the past and greedy business men who feared the loss of their profits! They, and not workers, according to Daladier, are responsible for France's collapse.—Labor.

In Appreciation To You

Cleveland, O.—We, Socialist Singing Society Zarja, wish to thank each and everyone of you who attend our program, March 1, 1942. We are sure everyone enjoyed himself at the program, which wasn't a lengthy one, and also at the dance.

In reference to the program, we wish to thank the chorus for the time and energy they put into it. Orchids to Sylvia Gliha, a new member of our club who helped put the play over with a bang. While distributing orchids, we wish to hand one to Jenny Fatur, an ever faithful member, who contributed her share in singing for us. A person who is seldom mentioned is our piano player, Edwin Poljsak. We want him to know that we sincerely appreciate his playing for us. "Love Send a Little Gift of Roses," so we send them on to Josephine Turk, our President, who did all she could possibly do in making our program a success. Mr. Leonard Poljsak also deserves applause for his rendition of the skit which was so dramatically put over. I think the one who deserves the most appreciation, is our director, Mr. Krabec. He has worked willingly and put all of his efforts in helping to make what our chorus is today.

To you, dear audience, words cannot express the gratefulness of your presence. Without you we could not go on. In closing, we again wish to thank you from the bottom of our hearts.

Publicity Committee Soc. Zarja
Marian Spehar.

IN SWEDEN

Socialists in Sweden have raised 3,000,000 kroner to start a new anti-Nazi evening paper, Aftonbladet. The paper will attempt to counter the influence of Aftonbladet, Stockholm's only evening paper at present and a supporter of close relations with Germany.—From the "Nation."

How wretched are the minds of men, and how blind their understandings.—Luchetus.

THE MARCH OF LABOR



New Goal Achieved

Grand Opening Announced by Yugoslav Savings and Loan Association, Chicago. — Friends Invited to Inspect the New Offices on March 28th, 1942.

Chicago, Ill. — The annual report of the Yugoslav Savings and Loan Association shows that substantial progress was made during the past year and an increase in assets of over \$50,000 to \$333,140.34 was recorded. Further, the statement will disclose a very liquid position of the Association and the fine earning power of its investments. Dead assets are minor. In fact, so minor that they are insignificant. On the other hand, the reserves are being bolstered constantly and show a marked improvement.

Few people can understand all the things which have had to be done and which transpired during the past five years in our sort of transition period. While we had only installment share loans five years ago, we now have only the direct reduction and the FHA (also direct reduction) loans. These show net balances due the Association. There is no corresponding installment stock pledged for these loans. Hence, there isn't that double account for a single item.

Something was already reported about our annual meeting in last week's issue of Proletarec of Feb. 25. We had a fine meeting and the reports submitted were received with admiration by the stockholders. Encouragement was given to the management and to the Directors, thereby.

And now, that we have acquired our own permanent office quarters, we want to extend to all of our members and friends a very cordial invitation to attend the grand opening of our remodelled and beautiful office quarters. The grand opening is set for Saturday, March 28th, and the address of the building is 2610 South Lawndale Avenue. We will have worthwhile souvenirs and it is planned to have refreshments. We hope to have the pleasure of meeting many, many of our friends on Saturday, March 28th.

NEW BOOK ON YUGOSLAVIA

"Flight in Winter" by John Clinton Adams (Princeton University Press, \$3.00.)

"Flight in Winter" is a scholarly, fully documented description of the Balkan campaign of World War I, starting with the invasion of Serbia in 1914 and ending with the collapse of the Bulgarian front in 1918.

It describes the heroic struggle of the Serbian army against the combined forces of Austro-Hungary, Germany and Bulgaria. But it is much more than a mere war chronicle for it traces the growth of the Serbian revolutionary "idea" of the conflict between Serbian nationalism and Austria-Hungary, and shows vividly what the loss of Bosnia and Herzegovina, annexed by Austria in 1908, meant to Serbia. It shows with equal clarity what the victories of Serbia against Turkey and Bulgaria in 1912-13 meant to the South Slavs of Austria-Hungary.

The bulk of the book deals with the retreat of the Serbian army across the snow clad mountains of Albania in the winter of 1915. It is from this retreat that the book takes its title. In commenting on it, Professor Adams writes: "It might be argued that the Serbian retreat had an intrinsic importance which was, completely dissociated from its political background—an importance to men as men, not as students of politics and diplomacy. It might even be said that the retreat possessed that which the history of governments can never have: the quality of timelessness and deathlessness."

The publication of "Flight in Winter" at this time, when the indomitable spirit of the Yugoslavs is again

being so magnificently demonstrated by the fighting forces of General Mihajlovich, is of importance. It provides a background against which today's events in the Balkans can be better understood and appreciated and is in itself a tribute to "the unconquerable fortress of the human spirit."

The author, John Clinton Adams, is professor of history at Dartmouth College. Professor Adams not only has a thorough knowledge of Yugoslavia but also is one of the few American historians who knows the Serbo-Croatian language.

YES, IT IS!

It's probably a good thing for many members of the Congress that they don't think too much about what they were saying six months ago. If they did some of them would be mighty uncomfortable. It's also a good thing for their peace of mind that the man sitting in the Executive chair of this nation has refrained from adopting an "I told you so" attitude. He did tell 'em so, but he's not rubbing it in. What's more, thanks to the radio, the people know he told 'em so. The people wouldn't know it to anything like the extent they do if they had had to depend upon the newspapers to keep them informed. As a matter of fact, Roosevelt in all probability wouldn't have been elected in either 1936 or 1940 if he hadn't been enabled to reach the people through the radio.

Some day a skilled research man will make a study of the ocean of inky poison poured out by a majority of the owners of the newspapers for over four years in an attempt to ripple both the domestic and foreign policies of the President.—Charles W. Ervin.

STARVATION IN YUGOSLAVIA

According to reports collected by the United Press, all of Europe is hungry, but actual starvation is confined to Greece and certain parts of Poland and Yugoslavia.

In Greece, there is an almost complete lack of foodstuffs. From 600 to 800 persons are dying from starvation every day.

The situation in Yugoslavia, says the United Press, is comparable in many ways to that in Greece. Germany has taken over the grain fields of Banat, Backha, Croatia, Slovenia and Macedonia. Anyone who knows Yugoslavia, realizes the dreadful import of this report of the United Press. The regions taken over by Germany are the granary of Yugoslavia. They produced enough food not only for their own requirements, but also for the other regions of Yugoslavia and for export. If their present surplus production is absorbed by Germany, many regions of Yugoslavia will be brought to starvation. Montenegro, Herzegovina, Dalmatia, parts of Bosnia, the entire Croatian sea coast, the Croatian districts of Lika and Krupa, have never in history produced enough food to support their inhabitants. These are the mountainous districts of Yugoslavia in which the flame of revolt against the Germans and Italians is burning violently and which, therefore, cannot expect to receive one bushel of grain from the regions controlled by the enemy.

Arrangements have been made for the shipment of food into Greece. Turkey has adopted half a million Greek children for the duration of the war. They will be cared for, fed and clothed if the war does not spread to Turkey. To Yugoslavia, however, no food can be sent and no provision can be made for its children—except by active military intervention. But the Yugoslav people have survived many similar crises in their past, and those who know them, believe they will survive this crisis, too, convinced that justice is on their side and confident that, after this war, the civilized world will not permit a repetition of the errors which made it possible. (V. T.)

News Briefs from Yugoslavia

The regime of Ante Pavelich in Croatia has adopted new measures for the defense of the state. Voluntary absence or abstention from the performance of duties is punishable by death. The "communists" are to be shot for each wounded or killed follower of the regime.

Out of 539 Roman Catholic priests in the Maribor Diocese in Slovenia, 503 have been arrested or deported. All church service must be conducted in the German language, and not one word can be spoken from the pulpit without previous approval of the Gestapo.

The Croats are waging an economic war against the Axis. The peasants are refusing to bring their goods to the markets. The supply of oxen on the Zagreb market, for example, declined from 520 on October 15th to 72 on October 24th; and the supply of hogs from 1,050 to 42. This period coincided with the third arrest of Dr. Vladimir Machek, President of the Croatian Peasant Party. The Nazis, realizing the extreme unpopularity of the regime of Ante Pavelich, are trying to "persuade" Dr. Machek to become the head of the so-called Independent Croatia.

It seems that the Nazis authorized Milan Nedich, head of the puppet government in Belgrade, to recruit a "volunteer" army of 40,000 soldiers. Only 4,000 men—mainly former policemen and gendarmes—applied for service. Some of these volunteered for the purpose of obtaining arms and ammunition and then escaped into the mountains.

IT IS ENOUGH

At a recent party held for Washington newsmen by C. E. Wilson, General Motors president, Walter Lippmann asked Wilson what would have happened if the industry had started to convert to defense production a year sooner. "We would have been a year ahead," was the reply. "Isn't that enough to hang you with?" Lippmann cracked.

CHURCHILL AND STAFFORD CRIPPS

If Winston Churchill should be dropped as prime minister of England, it will be on account of defeats in Malaya and elsewhere.

Knowing of these defeats in advance, he has talked of taking the offensive in 1943 or later. The British public wants offense and victories now. That is, a large part of the British public does. If this group becomes large enough, Winston will go.

He has been vastly better than Chamberlain. But a leader who does not produce victories is bound to become unpopular, and if there was a good reason for not producing victories, that will not count.

According to the reports, if Churchill goes, the premiership will drift to the left. There is talk of Sir Stafford Cripps as his successor.

Like Churchill, Cripps was born an aristocrat. But Churchill, although more liberal than most Tories, has remained a Tory. This accounts for the untenable attitude he has taken toward India.

The dispatches speak of Cripps as "a former Socialist," but we have so far not had any concrete information which would indicate that he is not still a Socialist, unless he has become a Communist. He has been more inclined to co-operate with Communists than the great majority of Socialists are. His difficulty with the British Labor party arose because of his insistence that the Communists in England should be taken into a united front. He was obviously wrong in that matter, for the Communists in England were just as deceiving despoilers of everything they laid their hand on as they have been in this country or in France or Germany or Spain or anywhere else. Regardless of what Communists may be like in Russia, outside of that country they have been "the limit."

Most Laborites and Socialists, in England and elsewhere, would prefer Ernest Bevin or Herbert Morrison to Cripps, but Cripps is the one who has caught the public fancy at the moment. A year or two ago it was Bevin.

In our own country, defeats might drive the people to the right rather than to the left as in England. For this reason, it is highly desirable that some genuine war victories should be produced before next November's election rolls around. Otherwise the reactionaries will have a far better talking point in the campaign and might get an even firmer grip on congress than they have now. Their grip on congress is altogether too firm already.—Milwaukee Post.

THERE SHALL BE NO DURATION FOR THE SOCIALISTS

By Raymond S. Hofses, Editor, Reading Labor Advocate

There are, deplorably, some Socialists who feel that they must, and even should, withhold their fire for the duration of the war.

With this I disagree. On the contrary, I have never known of time or circumstance that offers greater opportunity for expounding the principles of Socialism than right now when the nation is fighting for its life in a war which has swept across the whole world because the world rejected the principles of economic justice and international brotherhood which Socialists have so long been directing against deaf ears.

Unless we are ashamed of ourselves, and unless we never really believed what we are saying, it seems to me that we should press our point now as a patriotic duty.

America must be saved from more than the Hun and the Jap. It must be saved from its own economic fuchers, from the "royalists" who think more of their principalities of steel and rubber and machinery and profits than they do of the nation itself.

Socialists dare not lie down on the job now if they want the future to mean anything that is democratic and decent. The fact has been too well demonstrated that those who are motivated by considerations of personal possessions and personal advantage cannot be trusted to write the rules of a game in which the very existence of the nation itself is the stake to be won.

Why, then, should Socialists voice their demand softly for a socialized economy that is democratically managed?

Profiteers are not letting down on their anti-social game. They are demanding their rake-off as a condition for producing steel, building tanks, launching ships, growing rubber—and wining the war.

To the privateers who own America, the task of saving America from des-

truction is not worth doing if it must be accomplished at the expense of their power and privilege. They are the same people who turned France over to a dictator rather than pay the price of social democracy; who hated the "middle way" so deeply that they betrayed Norway as a relief from social control; who would rather see Britain "muddle through" to ultimate destruction than preserve their nation by breaking their hold upon exploited natives and colonies.

Surely, President Roosevelt must have in mind the same "economic royalists," against whom he hurled his bolts of campaign oratory in Philadelphia, when he now speaks scathingly against our own native "Cliveden Set."

Are we, then, to retire in the face of democracy's enemies? Were we merely noise-makers throughout the past? Or were we offering something that humanity needed and needs even more desperately now; something that the nation must have to win the war and to make the winning of it worth while?

No nation can any longer afford to permit the private profit motive to be the driving force behind its activities. It is not that motive which moves the housewife to sacrifice or the soldier to accept death. Neither will it enlist the resources of the nation for that utmost effort which, alone, will suffice for the desperate task to which these United States stand committed.

What America needs today is a socialized economy! The need is so great and so compelling that the nation is adopting the forms of socialization.

But to have a democratic America after the last shot has been fired; this nation also needs the spirit and objective of democratic Socialism.

And we need that NOW—before the same selfish exploiters who have made the world a blood-soaked battleground have shaped the new order to their own purposes and made socialization a synonym for a new slavery.

Over Four Million Idle

Despite increased war production, the number of unemployed in the United States now totals 4,200,000, according to a report issued by the VPA in Washington. Increase in January was 400,000.

The rise of unemployment was attributed by the VPA to seasonal factors in agriculture and retail trade, plus the "economic dislocation resulting from the war."

Unless subjected to extremes of temperature, the average healthy person will survive a week or 10 days without food or water.

THE CALL TO THE COLORS IS A CALL FOR DOLLARS



Dig deep. Strike hard. Our boys need the planes, ships, and guns which your money will help to buy.

Go to your bank, post office, or savings and loan association. Tell them you want to buy Defense Bonds regularly, starting now.